

การรัฐประหารในเมียนมา ปี พ.ศ.2564 กับการเพิ่มขึ้นของปัญหายาเสพติดในไทย

ว่าที่ ร.ต.อ.ชนะศึก โรจนพิทยากร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE 2021 COUP IN MYANMAR AND THE RISE OF THE DRUG PLOBLEM IN THAILAND

Acting Pol.Capt. Chanasuk Rojanapithayakorn

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in International Relations

Department of International Relations

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2021

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์	การรัฐประหารในเมียนมา ปี พ.ศ.2564 กับการเพิ่มขึ้นของ
	ปัญหาเสียดินในไทย
โดย	ว่าที่ ร.ต.อ.ชนะศึก โรจนพิทยากร
สาขาวิชา	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	อาจารย์ ดร.ภาณุภัทร จิตเที่ยง

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษิร ชีพเป็นสุข)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(อาจารย์ ดร.ภาณุภัทร จิตเที่ยง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พิสุทธิ์ บุชบาร์ตัน)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ชนะเลิศ โจจนพิทยากร : การรัฐประหารในเมียนมา ปี พ.ศ.2564 กับการเพิ่มขึ้นของ
ปัญหายาเสพติดในไทย. (THE 2021 COUP IN MYANMAR AND THE RISE OF THE
DRUG PLOBLEM IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษาหลัก : อ. ดร.ภาณุภัทร จิตเที่ยง

สารนิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์งานวิจัยสองข้อคือ หนึ่ง เพื่อศึกษาความเชื่อมโยง
ระหว่าง การรัฐประหารในเมียนมาในปีพ.ศ. 2564 กับการเพิ่มขึ้นของยาเสพติดในไทย โดย
พิจารณาจากเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นในเมียนมา ความขัดแย้งระหว่างชนกลุ่มน้อยและรัฐบาลทหาร จน
ทำให้เกิดสงครามภายในประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดการผลิตยาเสพติดที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ส่งผลกระทบต่อ
ไทย และอีกข้อหนึ่งคือ เพื่ออธิบายแนวทางการดำเนินการของไทยเพื่อแก้ปัญหาเสพติดที่
เพิ่มขึ้น

สารนิพนธ์นี้มีกรอบแนวคิดการประกอบสร้างความมั่นคงของสำนักปารีสที่ให้ความ
สำคัญกับการศึกษาปัจเจกที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาความมั่นคง ให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติ
ในการรับมือกับปัญหาและความร่วมมือกันในลักษณะต่างๆ การเพิ่มขึ้นของปัญหาเสพติดในไทย
ส่วนหนึ่งเกิดจากความขัดแย้งกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ในเมียนมากับทหารเมียนมาซึ่งก่อการ
รัฐประหารเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2564 ด้วยการที่กองทัพทหารเมียนมาต้องการให้ปกครองภายใต้
รัฐบาลเดียว จึงต้องการให้ชนกลุ่มน้อยต่างๆ อยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาล ทำให้กลุ่มที่ไม่เห็น
ด้วยจัดตั้งกองกำลังต่างๆ เพื่อสกัดกั้นการใช้กำลังของกองทัพเมียนมา โดยแสวงประโยชน์จากช่วง
การระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19 และความไม่มั่นคงทางการเมือง เพิ่มกำลังการผลิตยาเสพติดขึ้น
เพื่อนำรายได้ไปซื้ออาวุธ รวมถึงใช้ยาเสพติดแลกกับอาวุธ เป้าหมายเพื่อเพิ่มศักยภาพของกองกำลัง
ของตนเอง ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้ยาเสพติดในภูมิภาคเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อ
สังคมไทย ซึ่งไทยเตรียมดำเนินมาตรการหลายประการเพื่อแก้ปัญหาและรับมือยาเสพติดที่เพิ่มขึ้น
สำหรับ สารนิพนธ์นี้มีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในไทยและหน่วยงานระหว่างประเทศ
เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา เพื่อสร้างความมั่นคงและความสงบสุขต่อไป

สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2564 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6380032524 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEYWORD: Policy, Myanmar, Myanmar coup d'état, Securitization, Ethnic minorities, Illegal Drug

Chanasuk Rojanapithayakorn : THE 2021 COUP IN MYANMAR AND THE RISE OF THE DRUG PLOBLEM IN THAILAND. Advisor: Dr. BHANUBHATRA JITTIANG

This independent study has two main purposes. First, it aims to investigate the connection between the coup in Myanmar in 2021 and the rise in drug trafficking in Thailand. The conflict between ethnic minority groups and the military government in Myanmar, which resulted in a domestic war and increased drug manufacturing, is taken into account in order to understand Thailand's strategy for combating the problem of rising illegal drug. Using the securitization framework of the Paris School focuses, this study focuses on those impacted by security challenges and included the relevant practitioner for practical solving issues and the cooperation in various methods. The conflict between Myanmar's ethnic minorities with the Myanmar military after staged a coup since February 1, 2021, is one of the causes of drug problem increasing in Thailand. Because of the Myanmar military's desire to rule under a single government. A number of resisting groups have been established to stop the Myanmar Armed Forces from using force. The periods of political unrest in order to use the proceeds to acquire weapons, including trading narcotics for weapons. The number of narcotics in the region grows and affects Thailand security. This IS aimed to recommend both Thai authorities and international authorities to counter and collaborate the drug problem to create stability and promote peace.

Field of Study: International Relations

Student's Signature

Academic Year: 2021

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีจากความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา ที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบและให้คำแนะนำเพื่อให้สารนิพนธ์เล่มนี้ มีความสมบูรณ์แบบมากที่สุด พร้อมทั้งคอยดูแลเอาใจใส่ ติดตามงานของข้าพเจ้าเสมอ ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นเกียรติและมีความภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้ ดร.ภาณุภัทร จิตเที่ยง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งอาจารย์ให้คำปรึกษาในหลายๆ มิติ อาจารย์ใส่ใจรายละเอียดและแนะนำวิธีการหาข้อมูลด้วยความเป็นกันเอง หากปราศจากอาจารย์ที่ปรึกษาท่านนี้ ข้าพเจ้าคงเขียนงานออกมาได้ไม่เต็มประสิทธิภาพเท่าที่ควรตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมาในการรวบรวมข้อมูลและเขียนสารนิพนธ์ ข้าพเจ้าขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กษิร ชิพเป็นสุข ประธานการสอบสารนิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงศ์พิสุทธิ์ บุชบารัตน์ กรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่เสียสละเวลาอันมีค่ามาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ และทำให้สารนิพนธ์มีเนื้อหาสาระที่สมบูรณ์ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

สารนิพนธ์เล่มนี้จะไม่สำเร็จเลยถ้าขาด พี่ชมพู่ พี่ชาลล์ พี่มิ่ง พี่ต้น พี่เป้ง หยก เอิง เอย พี่ช และเพื่อน ๆ ที่ให้คำแนะนำในการเขียนงานมาโดยตลอด ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตปริญญาโท คณะรัฐศาสตร์ สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศภาคนอก รุ่นที่ 18 ทุกท่าน ข้าพเจ้ารู้สึกยินดีและภูมิใจมาก ที่ได้รู้จักกับเพื่อน ๆ ที่น่ารักและใจดีกับข้าพเจ้ามาโดยตลอดในช่วงเวลาที่ศึกษาในรั้วจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแห่งนี้

ท้ายที่สุดขอขอบคุณคุณแม่ของข้าพเจ้าที่คอยให้กำลังใจ และสนับสนุนให้ข้าพเจ้าในการขับเคลื่อนความสำเร็จในครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอมอบความสำเร็จครั้งนี้แด่ครอบครัวอันเป็นที่รักของข้าพเจ้า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ชนะศึก โรจนพิทยากร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ	ช
ส่วนที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา:.....	1
1.2 คำถามวิจัย.....	3
1.3 สมมติฐานงานวิจัย	3
1.4 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	3
1.5 กรอบการวิเคราะห์.....	5
1.6 วัตถุประสงค์:.....	7
1.7 ระเบียบวิธีวิจัย:.....	8
1.8 โครงสร้างการนำเสนอ.....	8
ส่วนที่ 2.....	9
การรัฐประหารในเดือนกุมภาพันธ์ ในปีพ.ศ. 2564 และปัญหาของยาเสพติด	9
2.1 ไทยกับการลำเลียงยาเสพติด.....	15
ส่วนที่ 3.....	18
ผลกระทบด้านความมั่นคงจากปัญหายาเสพติดที่เพิ่มขึ้นหลังการรัฐประหารในเมียนมา ต่อความมั่นคงของไทย.....	18

3.1 อาชญากรรมข้ามชาติจากผลกระทบด้านยาเสพติดในเมียนมา	22
3.1.1 การลักลอบนำคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย และการค้ามนุษย์.....	22
3.1.2 การค้าอาวุธ (Arms Trafficking).....	22
3.1.3 กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย	23
3.1.4 การฟอกเงิน.....	24
ส่วนที่ 4.....	26
การดำเนินการของไทยของไทยต่อการทะลักเข้ามาของยาเสพติดและภัยคุกคาม ด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงกับเรื่องยาเสพติด	26
ส่วนที่ 5.....	32
สรุปผลการศึกษา.....	32
5.1 สรุปผลการศึกษา	32
บรรณานุกรม.....	34
ประวัติผู้เขียน.....	39

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพประกอบที่ 1 แผนภูมิแสดงความเชื่อมโยงของปัญหายาเสพติด หลังการรัฐประหารในเมียนมา ที่ส่งผลกระทบต่อไทยสู่การออกนโยบาย และมาตรการการแก้ไขปัญหา.....	7
ภาพประกอบที่ 2 แสดงเส้นทางการลำเลียงยาเสพติด จากกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด.....	16
ภาพประกอบที่ 3 แสดงสถิติการจับกุม ตรวจยึดของกลาง และทรัพย์สินจากการกระทำความผิด ข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ.....	19
ภาพประกอบที่ 4 แสดงผลการจับกุมคดียาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2563. 20	
ภาพประกอบที่ 5 แสดงผลการจับกุมคดียาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2565. 21	

ส่วนที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา:

เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 พรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy: NLD) ภายใต้การนำของนางออง ซาน ซูจี ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั่วไปเหนือพรรคสหสามัคคีและการพัฒนา (Union Solidarity and Development Party: USDP) ซึ่งเป็นพรรคที่ได้รับการสนับสนุนโดยกองทัพเมียนมา โดยพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตยได้ที่นั่งในสภามากถึง 346 ที่นั่ง ซึ่งเกินกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนที่นั่งในสภาทั้งหมด ทำให้มีสิทธิ์เป็นแกนนำจัดตั้งรัฐบาลชุดใหม่ (BBC News, 2021c) อย่างไรก็ตาม กองทัพเมียนมา และพรรคสหสามัคคีและการพัฒนา ซึ่งเป็นพรรคฝ่ายค้านของเมียนมาที่ได้รับการสนับสนุนจากกองทัพ แสดงท่าทีไม่ยอมรับผลการเลือกตั้งครั้งนี้ ด้วยการประกาศเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2563 เรียกร้องให้เจ้าหน้าที่จัดการเลือกตั้งอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม และเห็นว่ากองทัพเมียนมาต้องเข้าไปมีส่วนช่วยในการจัดการเลือกตั้งด้วย

การที่นางออง ซาน ซูจี ได้รับความนิยมนจากการเลือกตั้งครั้งดังกล่าวอย่างถล่มทลาย สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนส่วนหนึ่งหวังว่ารัฐบาลของนางซูจีจะสามารถเปลี่ยนแปลงให้เมียนมาเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น เช่น สิทธิของประชาชนในการเข้าถึงการเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มชาติพันธุ์ เพราะปัญหาที่พบจากการเลือกตั้งครั้งดังกล่าว คือปัญหาเลือกตั้งจำนวนมากถูกระงับ โดยเฉพาะรัฐยะไข่ (ที่อยู่ของชาวมุสลิมโรฮิงญา¹) รัฐฉาน และรัฐคะฉิ่น อย่างไรก็ตาม รัฐบาลอองซาน ซูจี มิได้มีโอกาสกลับมาบริหารงานประเทศต่อ เพราะกองทัพเมียนมานำโดย นายพล มิน อ่อง หล่าย ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ก่อการรัฐประหารยึดอำนาจและประกาศภาวะฉุกเฉินทั่วประเทศเป็นระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ทำให้เมียนมาถูกรอบงำโดยรัฐบาลทหาร และกองทัพอีกครั้ง ภายหลังกองทัพประหาร ฝ่ายทหารและตำรวจใช้ความรุนแรงปราบปรามและควบคุมชาวเมียนมาที่ออกมาเรียกร้องประชาธิปไตย รวมถึงผู้เห็นต่างทางการเมือง ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว ก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลงทางการเมืองขนาดใหญ่ในเมียนมาและส่งผลกระทบต่อประเทศ

¹ ในปีพ.ศ. 2560 เกิดความรุนแรงจนชาวโรฮิงญาต้องอพยพไปบังกลาเทศจำนวนมาก ซึ่งความรุนแรงส่วนหนึ่งเกิดจากการที่รัฐบาลอองซาน ซูจี เองเพิกเฉยที่จะให้ความคุ้มครองและช่วยเหลือต่อคนกลุ่มเหล่านี้

ใกล้เคียงด้วย ปัญหาที่เด่นชัดที่สุดคือ ปัญหาผู้อพยพจากประชาชนชาวเมียนมา โดยประชาชนส่วนหนึ่งเดินทางข้ามแดนเพื่อแสวงหาที่พักพิงในบังกลาเทศ อินเดีย และไทย ทำให้หลายประเทศต้องดำเนินมาตรการรับมือกับผลกระทบที่เกิดจากกลุ่มผู้อพยพ เช่น อินเดียดำเนินมาตรการปิดชายแดนไม่รับผู้อพยพจากเมียนมาในช่วงแรก ใช้แนวทางผลักดันกลับประเทศหากมีผู้ลักลอบเข้าประเทศ และห้ามหน่วยงานรัฐหรือองค์กรต่างๆ เปิดค่ายหรือให้เสบียงอาหาร เว้นแต่การให้ช่วยเหลือเฉพาะคนเจ็บป่วยตามหลักมนุษยธรรมเท่านั้น ในส่วนของไทย ซึ่งเป็นที่เป้าหมายที่ชาวเมียนมาอพยพเข้ามาเช่นกันและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2564 ที่สถานการณ์การสู้รบระหว่างทหารรัฐบาลเมียนมากับทหารกองกำลังสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (The Karen National Union : KNU) มีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้มีผู้หนีภัยความไม่สงบเข้ามาในไทยจำนวนกว่า 2,630 คน เป็นต้น (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) โดยไทยดำเนินมาตรการรับมือกับสถานการณ์ดังกล่าวตามหลักการสากล แต่ก็ปรากฏเหตุการณ์การผลักดันผู้อพยพบางส่วนกลับประเทศต้นทาง และพยายามรักษาความสัมพันธ์กับกลุ่มต่างๆในประเทศเมียนมา

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในเมียนมายังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในมิติอื่นๆ เช่น การเพิ่มขึ้นของอาชญากรรมข้ามชาติ อาทิ ปัญหาการค้ามนุษย์ระหว่างประเทศ และปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหายาเสพติดมีแนวโน้มจะเป็นปัญหาเรื้อรัง เนื่องจากพบการลักลอบผลิตและจำหน่ายยาเสพติดโดยผิดกฎหมายเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดภายหลังการรัฐประหารของรัฐบาลทหารเมียนมาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2564 ซึ่งกระทบต่อความมั่นคงของประเทศเพื่อนบ้านอย่างไทย ข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติพบว่า สถิติการจับกุมยาเสพติดในพื้นที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมถึงไทย เพิ่มขึ้นเกือบแปดเท่าของการจับกุมทั้งหมดในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ซึ่งนับเป็นสถิติที่สูงที่สุดในประวัติศาสตร์ (Peter, 2022) ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง ตรวจยึดยาเสพติดได้รวม 171.5 เมตริกตัน ด้านเจอร์มี ดักลาส เจ้าหน้าที่ของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime) ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก กล่าวในช่วงปี พ.ศ. 2564 ว่า ยาบ้าส่วนใหญ่ที่ผลิตขึ้นในเมียนมายังใช้ไทยเป็นพื้นที่เป้าหมายและทางผ่านครอบคลุมไปยังพื้นที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ออสเตรเลีย รวมถึงญี่ปุ่น ดังนั้น ปัญหาเสพติดเป็นประเด็นความมั่นคงที่สำคัญที่ไทยต้องเตรียมรับมือเพิ่มขึ้นมิเช่นนั้นปัญหาดังกล่าวอาจจะกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

1.2 คำถามวิจัย

การรัฐประหารในเมียนมาส่งผลให้ปัญหาอาเสพติดกลายเป็นภัยคุกคามต่อไทยอย่างไร และไทยดำเนินการต่อปัญหาอาเสพติดที่เพิ่มขึ้นอย่างไร

1.3 สมมติฐานงานวิจัย

การรัฐประหารในเมียนมาเกิดจากความขัดแย้งภายในประเทศ ที่กองทัพทหารเมียนมา ต้องการรวมเมียนมาเป็นปึกแผ่น โดยปกครองชนกลุ่มน้อยแต่ละกลุ่มภายใต้รัฐบาลเดียว ทำให้ชนกลุ่มน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ต้องการความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง จึงต่อต้านระบอบเผด็จการทหารเมียนมา ประกอบกับเมียนมาเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่มีรายได้ต่ำ กลุ่มชาติพันธุ์ใช้การผลิตยาเสพติดสร้างรายได้ เพื่อส่งไปขายยังประเทศต่างๆ โดยแสวงประโยชน์จากช่วงแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่รุนแรง ความไม่มั่นคงทางการเมืองในสามเหลี่ยมทองคำและพื้นที่ชายแดนของเมียนมา ขยายการผลิตยาเสพติดเพิ่มขึ้น

1.4 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาแล้ว ทำให้สามารถจำแนก กลุ่มวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มวรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้อำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมาในอดีต จนถึง การรัฐประหารในปี พ.ศ. 2564 และกลุ่มวรรณกรรมที่เกี่ยวกับยาเสพติดในเมียนมาและในไทย ซึ่งผู้วิจัยจะได้อภิปรายในรายละเอียดต่อไป

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทฤษฎีและแนวคิดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้ อำนาจของรัฐบาลทหาร พบว่า สถานการณ์ทางการเมืองของเมียนมามีความซับซ้อนมากขึ้นหลังจากที่รัฐบาลพลเรือนได้รับความนิยมจากประชาชน โดย นายวีรศักดิ์ ฉัตรรุ่งนพคุณ (2560) กล่าวว่า รัฐบาลทหารเมียนมาได้ปกครองอยู่ในอำนาจมาอย่างยาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ. 2505 ถึง ปีพ.ศ. 2531 รัฐบาลทหารเมียนมาครองอำนาจด้วยการใช้กำลังปราบปรามเป็นหลักทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และกระแสได้กลับภายในประเทศอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงแรงผลักดัน ที่มาจากนอกประเทศ ต่อมาในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2531 - พ.ศ. 2511 ปราบกฏตัวของคู่แข่งทางการเมืองอย่างนางอองซาน ซูจี และพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy: NLD) ที่เป็นการเมืองโลกหลังสงครามเย็นซึ่งสนับสนุนแนวคิด

ประชาธิปไตยเสรีนิยม ซึ่งยิ่งเกิดข้อเปรียบเทียบเกี่ยวกับแนวทางการบริหารประเทศระหว่างรัฐบาลพลเรือนกับรัฐบาลทหาร ทำให้รัฐบาลทหารไม่สามารถปิดกั้นปัญหาที่ตนเองได้สะสมไว้ได้อีกต่อไป ทั้งปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการกบฏของชนกลุ่มน้อย และปัญหาการแย่งชิงอำนาจในกลุ่มผู้นำทหารด้วยกันเอง ปัจจัยดังกล่าวเป็นเงื่อนไขที่กำหนดความชอบธรรมของการเป็นรัฐบาลปกครองประเทศว่า รัฐบาลทหารไม่สามารถปกครองประเทศด้วยการใช้กำลังปราบปรามบังคับผู้เห็นต่างทางการเมืองได้แต่เพียงอย่างเดียว จึงหันมาใช้วิธีการและรูปแบบการรักษาอำนาจที่เปิดกว้างมากขึ้น เช่น การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจด้วยการรับการลงทุนจากต่างชาติ และในปีพ.ศ. 2532 รัฐบาลยังได้เปิดเจรจาทำข้อตกลงหยุดยิง (Ceasefire Agreement) ระหว่างรัฐบาลทหารกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งต่อต้านอำนาจของรัฐบาลกลางมาอย่างยาวนาน เช่น กองทัพสหรัฐว่า (United Wa State Army) เป็นต้น

นอกจากวรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีและแนวคิดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายใต้อำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมาแล้ว ยังมีวรรณกรรมบางส่วนที่ให้ความสนใจศึกษาถึงประเด็นปัญหายาเสพติดในเมียนมาและไทย โดยงานศึกษาของพันเอกสัชฌการ คุณยศยิ่ง (2561) ระบุว่าแนวชายแดนไทยและเมียนมา ตั้งแต่พื้นที่จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ ตลอดจนแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีความยาวประมาณ 718 กิโลเมตรที่มีอาณาเขตติดกับพื้นที่อิทธิพลของชนกลุ่มน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ว่า (United Wa State Party : UWSP) ในเมียนมา เป็นต้นตอของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องยาเสพติดและภัยคุกคามแบบเก่าที่เกิดขึ้นต่อความมั่นคงของไทย ซึ่งบทความของพันเอกสัชฌการ คุณยศยิ่ง ทำให้เห็นว่ากิจกรรมยาเสพติดในพื้นที่เขตอิทธิพลของชนกลุ่มน้อยที่ติดกับแนวชายแดนของไทย เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อไทยมาโดยตลอด

สำหรับงานศึกษาประเด็นยาเสพติดในไทย วรรณกรรมบางส่วนชี้ให้เห็นว่า สถานการณ์ยาเสพติดในพื้นที่ชายแดนด้านจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงรายมีความรุนแรงต่อเนื่องนับ 20 ปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งห้วงปีพ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2561 โดยรัฐบาลไทยจึงกำหนดให้การแก้ปัญหายาเสพติดเป็นวาระแห่งชาติ ตามที่ พลตรีจิรเดช กมลเพชร (2561) ได้เขียนบทความเมื่อ พ.ศ. 2561 ระบุว่าระหว่างปีพ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2561 สถานการณ์ยาเสพติดมีความรุนแรงมาก เนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่มทำการค้ายาเสพติดเพื่อนำรายได้มาจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์สำหรับเพิ่มศักยภาพและพัฒนากองกำลังของตน โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตอิทธิพลของกองกำลังชนกลุ่มน้อย และยังพบว่าขบวนการ

การค้ายาเสพติดยังคงใช้ไทยเป็นทางผ่านในการลำเลียงยาเสพติดไปยังประเทศที่สาม และยาเสพติดที่ลักลอบลำเลียงเข้าสู่เขตไทยส่วนใหญ่มาจากแหล่งผลิตบริเวณพื้นที่ตอนเหนือของรัฐฉาน

จากการศึกษาวรรณกรรมข้างต้น พบว่ามีวรรณกรรมที่ศึกษาถึงสาเหตุการก่อรัฐประหารของรัฐบาลทหาร เนื่องจากต้องการครองอำนาจอย่างเบ็ดเสร็จ เป็นปัจจัยกระตุ้นให้เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลทหารกับชนกลุ่มน้อยที่รุนแรงยิ่งขึ้น และยังมีการศึกษาที่ใช้ให้เห็นว่าไทยยังเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อปัญหาเสพติด เนื่องจากมีลักษณะทางภูมิประเทศติดกับเขตอิทธิพลชนกลุ่มน้อยซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการผลิตยาเสพติด ทั้งนี้ยังไม่มีวรรณกรรมใดที่จะศึกษาผลกระทบด้านความมั่นคงของไทย หลังการรัฐประหารของกองทัพเมียนมาในปีพ.ศ. 2564 ที่จะให้เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของยาเสพติดนั้นส่งผลกระทบต่อความมั่นคงต่อไทยอย่างไร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาในประเด็นดังกล่าว โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของบทความวิจัยนี้คือ หลังการรัฐประหารของกองทัพเมียนมาในปีพ.ศ. 2564 เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้มีการผลิตยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น ทำให้ไทยยังคงเป็นเป้าหมายที่ขบวนการค้ายาเสพติดใช้เป็นเส้นทางลำเลียงซึ่งยิ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงต่อไทย

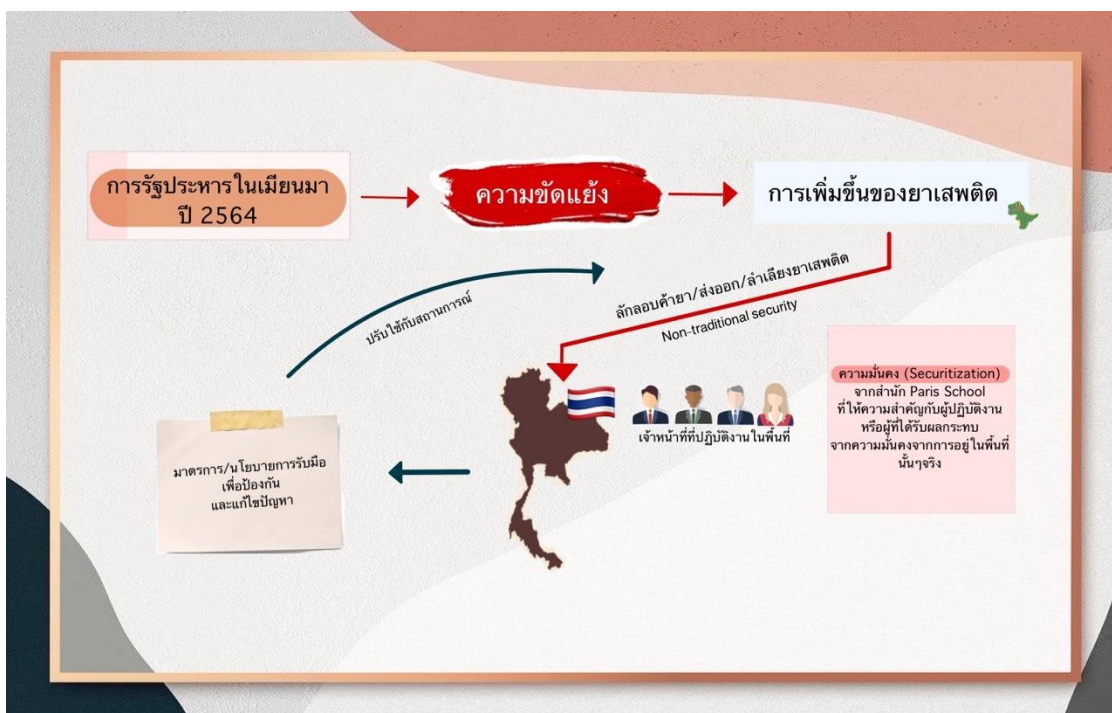
1.5 กรอบการวิเคราะห์

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการประกอบสร้างความมั่นคง (Securitization) เพื่ออธิบายปัญหาด้านความมั่นคง และแนวคิดการผลักดันประเด็นปัญหาเข้าสู่กระบวนการเมือง (Politicized) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดการประกอบสร้างความมั่นคง (Securitization) สำหรับอธิบายขั้นตอนการนำประเด็นปัญหาต่างๆ มาพิจารณาเพื่อจัดให้เป็นภัยคุกคามที่ต้องได้รับการแก้ไขในระดับประเทศ ควบคู่กับใช้เครื่องมือเชิงแนวคิดในกรอบของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งนี้ การศึกษาแนวคิดด้านความมั่นคง (Critical Security Studies หรือ CSS) สามารถแบ่งความแตกต่างโดยอ้างหลักการจากสามสำนักคิดที่ตั้งชื่อตามชื่อเมือง คือ สำนักอาเบอร์สตีวีส (Aberystwyth) , สำนักโคเปนเฮเกน (Copenhagen) ที่มีนักคิดที่สำคัญอย่าง Barry Buzan, Ole Waever, Jaap de Wilde และสำนักปารีส (Paris) โดยสำนักปารีส (Paris) พยายามให้มุมมองความมั่นคงและความขัดแย้ง ที่รวมจากสาขาวิชาอื่น ๆ แต่ให้ความสำคัญกับประเด็นความมั่นคงภายใน (Internal Security) ในรูปแบบของความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งมี Didier Bigo เป็นนักคิดที่สำคัญที่สุดคนหนึ่ง โดยสำนักปารีส เน้นวิเคราะห์ปัญหาด้านความมั่นคง และศึกษาจากประสบการณ์ของผู้คนที่ได้รับผลกระทบจากภัยความมั่นคงนั้น ๆ ผ่านการศึกษาแนวคิดการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ

ความมั่นคง (Security) ในความหมายของสำนักปารีส ให้ความสำคัญกับความมั่นคง 3 ประการ คือ วาทกรรมด้านความมั่นคงของผู้ที่ปฏิบัติจริง ซึ่งปัจเจกมีมุมมองและบริบทที่แตกต่างกัน เช่น ความปลอดภัยส่วนบุคคล ความกลัวที่จะเกิดอาชญากรรม จึงไม่ได้ระบุคำนิยามที่เฉพาะเจาะจง ประการที่สอง ประสบการณ์จากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาความมั่นคงไม่ว่าผู้นั้นจะได้รับผลกระทบทางตรงหรือทางอ้อม จึงจะสามารถนิยามได้ว่าปัญหาใดคือปัญหาความมั่นคงได้ และประการสุดท้าย เป็นการรวมสองคำนิยามข้างต้นเข้าด้วยกันเพื่อพัฒนาแนวทางทางสังคมและประวัติศาสตร์ (Sociohistorical) และการนิยามความหมายของความมั่นคงในช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่ง (Certain Period)

Didier Bigo นักคิดจากสำนักปารีสให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติ โดยตั้งใจศึกษาแนวทางการปฏิบัติของผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ อยู่เป็นประจำ ตั้งแต่วิธีการปฏิบัติงาน ลักษณะความร่วมมือ ความรู้สึกในการปฏิบัติงาน กิจวัตรการทำงาน และการปฏิบัติงานของผู้มีความเชี่ยวชาญ เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานจริงสามารถให้คำนิยามของความมั่นคงได้ดีที่สุดทำให้มีความสำคัญกว่าวาทกรรมใดใด

ปัญหาอาชญากรรมเป็นประเด็นความมั่นคง เป็นภัยความมั่นคงรูปแบบใหม่ หรือ Non-traditional Security ทั้งในด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ และกระทบถึงโครงสร้างทางสังคม ผลของอาชญากรรมที่ตามมาก่อให้เกิด อาชญากรรม โรคระบาด โดยภัยคุกคามแบบนี้ ส่งผลกระทบต่อในระดับปัจเจก (Individual) รวมถึงผู้ปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามอาชญากรรม

ภาพประกอบที่ 1 แผนภูมิแสดงความเชื่อมโยงของปัญหาเสพติด หลังการรัฐประหารในเมียนมา ที่ส่งผลกระทบต่อไทยสู่การออกนโยบาย และมาตรการการแก้ไขปัญหา

จากการทบทวนกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากความขัดแย้งภายในเมียนมาจากการรัฐประหารในเมียนมา ปีพ.ศ. 2564 ซึ่งเป็นความไม่มั่นคงทางการเมืองและปัญหาเสพติด ที่ส่งผลกระทบต่อให้กับประเทศต่าง ๆ รอบข้างมีความเชื่อมโยงกันตามแผนภูมิต่างกัน ดังนั้นการศึกษาผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของยาเสพติดและความมั่นคงของไทยมีปัจจัยที่สอดคล้องกับการศึกษาการศึกษาความมั่นคงตามแนวคิดของสำนักปารีส โดยผู้วิจัยจะนำปัญหาภายในเมียนมาเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการค้นคว้า ก่อนพิจารณาถึงแนวทางการจัดการของรัฐบาลเมียนมาที่เชื่อมโยงกับปัจจัยภายในและภายนอกประเทศเพื่อประกอบการพิจารณา

1.6 วัตถุประสงค์:

1. เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างการรัฐประหารในเมียนมาในปีพ.ศ. 2564 กับการเพิ่มขึ้นของยาเสพติดในไทย
2. เพื่ออธิบายแนวทางการดำเนินการของไทยเพื่อแก้ปัญหาเสพติดที่เพิ่มขึ้น

1.7 ระเบียบวิธีวิจัย:

งานวิจัยชิ้นนี้อาศัยการวิจัยเชิงคุณภาพโดยศึกษาเอกสารเป็นสำคัญ เช่น บทหนังสือ บทวิเคราะห์ รายงานการวิจัย และข่าวสารที่เกี่ยวข้องจากสื่อที่มีความน่าเชื่อถือในระดับสากล เช่น BBC News , Bangkok Post เป็นต้น รวมถึงบทความจากวารสารวิชาการที่มีชื่อเสียงหรือได้รับการยอมรับ เช่น วารสารทางวิชาการที่น่าเชื่อถือ เช่น จุลสารความมั่นคง , Britannica นอกจากนี้ยังศึกษาผ่านข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) รวมถึงข้อมูลเชิงสถิติ และข้อมูลของกองบังคับการตำรวจปราบปรามยาเสพติด 3 กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบพื้นที่ภาคเหนือทั้งหมดที่มีชายแดนติดกับเมียนมา และแผนการปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อประกอบการรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงบริบทของสถานการณ์การ การลำเลียงยาเสพติดจากการผลิตของเมียนมา มายังไทยและผลกระทบต่อ ด้านความมั่นคงที่เกิดขึ้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะนำไปสู่การวางนโยบายการรับมือกับผู้อพยพในไทยต่อไป

1.8 โครงสร้างการนำเสนอ ผู้วิจัยจะแบ่งโครงสร้างของสารนิพนธ์เป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 นำเสนอภาพรวมเกี่ยวกับข้อมูลรวมของงานวิจัยชิ้นนี้ ประกอบด้วยที่มาและความสำคัญของปัญหา คำถามวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย การทบทวนวรรณกรรม กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ขอบเขตการศึกษา ระเบียบวิธีวิจัย และโครงสร้างนำเสนอของงานวิจัย

ส่วนที่ 2 อธิบายการรัฐประหารในเดือนกุมภาพันธ์ ปีพ.ศ. 2564 และปัญหาของยาเสพติด

ส่วนที่ 3 ให้ความสำคัญกับผลกระทบด้านความมั่นคงจากปัญหายาเสพติดที่เพิ่มขึ้น หลังการรัฐประหารในเมียนมาที่ส่งผลกระทบและภัยคุกคามต่อไทย

ส่วนที่ 4 อธิบายมาตรการการรับมือของไทยกับการเพิ่มขึ้นของยาเสพติด จากปัญหายาเสพติดที่เพิ่มมากขึ้น หลังการเกิดรัฐประหาร พ.ศ. 2564

ส่วนที่ 5 บทสรุปของงานวิจัย

ส่วนที่ 2

การรัฐประหารในเดือนกุมภาพันธ์ ในปีพ.ศ. 2564 และปัญหาของยาเสพติด

กองทัพเมียนมา หรือภาษาถิ่นเรียกว่า “ตืดมะดอ” กำหนดให้การปราบปรามชนกลุ่มน้อย เป็นการดำเนินการเพื่อความเป็นเอกภาพของเมียนมาซึ่งเป็นอุดมการณ์หลักของทหาร จนนำมาใช้เป็นข้ออ้างสำคัญสำหรับควบคุมการเมืองเสมอมา (David I. Steinberg, 2021) แต่ยังมี ความท้าทายอยู่มาก เนื่องจากชนกลุ่มน้อยติดอาวุธในเมียนมา และกองกำลังชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีการสู้รบอย่างรุนแรงระหว่างกันตลอดเวลา แนวทางดังกล่าวยังเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นหลังจาก การก่อรัฐประหารของคณะทหารเมียนมาเมื่อเช้าวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 นำโดยพลเอกอาวุโส มิน อ่อง หล่าย เป็นหนึ่งในเหตุการณ์ที่ส่งผลให้เกิดการประท้วงอย่างรุนแรง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ ทหารและตำรวจเมียนมาใช้มาตรการควบคุมและตอบโต้ชาวเมียนมาที่ออกมาเรียกร้องประชาธิปไตย ด้วยความรุนแรง กองทัพเข้าควบคุมตัวอู วิน มยีน ประธานาธิบดีเมียนมา และนางอองซาน ซูจี ซึ่งดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาแห่งรัฐเมียนมา รวมถึงผู้นำรัฐบาลพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy: NLD) คนอื่น ๆ ภายหลังจากก่อรัฐประหาร และให้นายมิ่งตัน ส่วย รักษาการประธานาธิบดี โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 417 และ 418 ของรัฐธรรมนูญ พร้อม ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินทั่วประเทศเป็นเวลา 1 ปี ส่งผลให้เกิดการถ่ายโอนอำนาจนิติบัญญัติ บริหารและตุลาการ อย่างเบ็ดเสร็จแก่ พลเอกอาวุโส มิน อ่อง หล่าย ผู้บัญชาการทหารสูงสุดเมียนมา ซึ่งได้แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่เข้าบริหารประเทศ ส่งผลให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่ต่อสู้เพื่อสิทธิ ในการปกครองตนเองมานานกว่า 70 ปี นับแต่ได้เอกราชจากอังกฤษ ไม่ว่าจะเป็นกะเหรี่ยงไทใหญ่ มอญ กลับมาจับอาวุธจนนำมาซึ่งสงครามภายในเมียนมาและส่งผลกระทบด้านต่าง ๆ ทั้งใน ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศใกล้เคียง นอกจากนี้ ชนกลุ่มน้อย บางส่วนได้หันกลับมาผลิตยาเสพติดเพื่อใช้เป็นแหล่งรายได้สำคัญสำหรับการจัดซื้ออาวุธ ส่งผลให้ทำให้ การผลิตเมทแอมเฟตามีนและยาสังเคราะห์อื่น ๆ ในเมียนมาเพิ่มขึ้น

ทั้งนี้ เมียนมามีประวัติศาสตร์ที่ค่อนข้างซับซ้อน มีชนกลุ่มน้อยที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ กว่า 135 กลุ่ม ที่มีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน สงครามการเมืองที่ในประเทศมีสาเหตุการจากความเห็นต่าง ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งและความไม่สงบในประเทศเรื่อยมาแม้ว่าจะมี การทำข้อตกลงเพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยในสังคมต่าง ๆ เช่น การทำข้อตกลงปางหลวง ปีพ.ศ. 2490

ที่ลงนามเมื่อเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2490 ซึ่งมีเนื้อหาขอให้เมียนมาและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ รวมตัวกันเป็นการชั่วคราว เพื่อดำเนินการเรียกร้องเอกราชต่ออังกฤษ และร่วมกันบริหารประเทศ รวมถึงร่างรัฐธรรมนูญเพื่อปกครองประเทศ โดยกำหนดไว้ว่าจะรวมตัวกันไปอย่างน้อย 10 ปี หลังจากนั้น หากกลุ่มใดไม่ต้องการอยู่ต่อในสหภาพก็สามารถแยกตัวออกไปเป็นอิสระได้ อย่างไรก็ตาม หลังจากครบกำหนด 10 ปีตามข้อตกลงแล้วปรากฏว่าได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเมียนมาส่งผลข้อตกลงดังกล่าวไม่บรรลุผล เนื่องจากรัฐบาลใหม่ของเมียนมาต้องการให้ชนกลุ่มน้อยยอมรับข้อตกลงการไม่แยกตัวออกจากสหภาพซึ่งขัดกับเจตนารมณ์ของชนกลุ่มน้อยต่างๆ ที่ต้องการอิสระในการปกครองตนเอง ทำให้ชนกลุ่มน้อยไม่ไว้วางใจรัฐบาลและทหารเมียนมา (Myanmartimes, 2018) จนนำไปสู่การประท้วงของกลุ่มต่าง ๆ เรียกร้องให้มีอิสระในการปกครองตนเอง

เหตุการณ์ยิ่งรุนแรงหลังจากคณะทหารนำโดยของนายพล เน วิน ได้เข้ายึดอำนาจรัฐบาลกลางในปีพ.ศ. 2508 และได้ประกาศยกเลิกข้อตกลงที่ทำไว้กับชนกลุ่มน้อยทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง การขอแยกตัวออกจากสหภาพเมียนมา ส่งผลให้ข้อตกลงปางหลวงเป็นโมฆะ ทำให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มต่อต้านรัฐบาลกลางในแต่ละรัฐ จนนำไปสู่การทำสงครามกลางเมืองระหว่างรัฐบาลกลางของเมียนมากับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่าง ๆ และแม้ว่าจะได้มีความพยายามของฝ่ายต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและจากภายนอกประเทศอยู่หลายครั้งเพื่อให้มีการเจรจายุติการสู้รบหลายอีกครั้ง แต่สถานการณ์ในเมียนมาก็มิได้ดีขึ้นจนกระทั่งหลายทศวรรษถัดมา

ปัญหาภายในเมียนมาจากการการสู้รบภายในระหว่างชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลเมียนมา กลายเป็นปัจจัยเร่งให้การผลิตยาเสพติดชนิดยาบ้าเป็นหลัก (ไทยโพสต์, 2565) ขยายกำลังการผลิตเพื่อนำรายได้จากยาเสพติด มาจัดหาอาวุธ ยุทโธปกรณ์ให้กับชนกลุ่มน้อยที่เป็นกองกำลังติดอาวุธชาติพันธุ์ เช่น โกก้าง (The Myanmar National Democratic Alliance Army : MNDAA) – ว่าง (United Wa State Army : UWSA) – เมืองลา (The National Democratic Alliance Army : NDAA) – ไต เหนือ (The Shan State Progress Party : SSPP) – คะฉิ่น (The Kachin Independence Army : KIA) – ปะหล่อง (The Ta'ang National Liberation : TNLA) โดยกองกำลังดังกล่าวเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประวัติเรียกร้องอิสรภาพและปฏิบัติการทางทหารเพื่อต่อต้านรัฐบาลเมียนมามายาวนาน ทำให้พัฒนาศักยภาพของกองกำลังอย่างต่อเนื่อง เช่น กองทัพเอกราช

คะฉิ่น มีกำลังพลจำนวนมาก มีอาวุธทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงโดยอาศัยรายได้จากการเปิดสัมปทานป่าไม้ เหมืองหยก และธุรกิจกาสิโน (คมชัดลึก, 2564a)

ชนกลุ่มน้อยที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตยาเสพติดในเมียนมามีอยู่หลายกลุ่ม แต่กลุ่มที่ประสิทธิภาพและมีเขตอิทธิพลขนาดใหญ่ที่สุด คือ กลุ่มชาติพันธุ์ว้า (UWSP) ซึ่งอยู่ในรัฐฉานของเมียนมา เป็นเขตปกครองตนเองอยู่ในพื้นที่เขตปกครองพิเศษที่ 2 ซึ่งอยู่บริเวณทิศตะวันออกของเมียนมาและมีพื้นที่ติดกับจีน ลาว และไทย มีลักษณะภูมิประเทศเต็มไปด้วยภูเขาสูง ผืนป่าและมีกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มอาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าว โดยกลุ่มชาติพันธุ์ว้า มีกองกำลังรักษาตนเองที่ได้สนับสนุนฝ่ายตรงข้ามของรัฐบาลเมียนมา ฝึกศักยภาพการปฏิบัติการทหารอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนร่วมทางการเมืองกับรัฐบาลเอกภาพแห่งชาติ (National Unity Government: NUG) (Crisis Group, 2022)

ขณะที่ หลายฝ่ายกำลังดิ้นรนเพื่อสร้างสมดุลให้กับแรงกดดันสาธารณะในการร่วมมือกับรัฐบาลเอกภาพแห่งชาติ (National Unity Government: NUG) ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของนักการเมืองฝ่ายพลเรือน แต่กลุ่มชาติพันธุ์ว้า ไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ เนื่องจากพื้นที่สู้รบไม่ได้ถูกขยายเข้าสู่ที่ตั้งของกลุ่ม อย่างไรก็ตาม การรัฐประหารครั้งนี้ กองกำลังประชาชนต้องการร่วมมือร่วมกับกองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อทำสงครามกองโจรกับกองทัพเมียนมา โดยปฏิบัติการของกองกำลังฝั่งประชาชนเริ่มต้นขึ้นหลังจากการลอบสังหารเจ้าหน้าที่ทหาร ข้าราชการ และคนที่เชื่อว่าเป็นสายให้กับกองทัพอย่างต่อเนื่อง (มติชน, 2564)

นอกจากนี้ กลุ่มชาติพันธุ์ว้า ยังเป็นกลุ่มผู้ผลิตยาเสพติดรายใหญ่ ส่งออกไปประเทศต่าง ๆ ทำให้เมียนมายังเป็นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ผลิตยาเสพติด เช่นเดียวกับในอดีตที่เป็นผู้ผลิตฝิ่นรายใหญ่และเป็นประเทศที่จัดหารสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมายให้เครือข่ายยาเสพติดในสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2533 กองอำนาจการบังคับใช้กฎหมายยาเสพติดของสหรัฐอเมริกา (Drug Enforcement Administration: DEA) แกลงว่า ร้อยละ 45 ของเฮโรอีนในอเมริกา ผลิตและส่งมาจากพื้นที่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในจำนวนนี้มาจากพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ (the Golden Triangle) ซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีการผลิตฝิ่นที่ใหญ่ที่สุดในโลก นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1950 นอกจากนี้ บริเวณพื้นที่ทับซ้อนบริเวณ ไทย ลาว เมียนมาเป็นแหล่งที่มาของเฮโรอีนที่ใหญ่ที่สุดในโลก (the world's major source of heroin)^{15F} ถึงร้อยละ 72 ของความ

ต้องการทั้งโลก (Alfred McCoy, 2546, p. 22) ซึ่งส่วนหนึ่ง การที่ชนกลุ่มน้อยสามารถผลิตยาเสพติดได้เพิ่มขึ้นอาจมีนัยสะท้อนว่ารัฐบาลเมียนมาเห็นยาเสพติดเป็นปัจจัยสร้างรายได้ที่สำคัญของประเทศ ดังที่กระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานว่ารัฐบาลเมียนมา “ปล่อยให้กลุ่มค้ายา สามารถค้ายาได้อย่างเสรี” และระบุว่า “รายได้จากยาเสพติดนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อเศรษฐกิจของเมียนมาโดยรวม” เมียนมายังคงเป็นผู้ผลิตฝิ่นรายใหญ่จนถึงปีพ.ศ. 2541 ด้วยการผลิตที่คงที่ประมาณ 2,500 ตันต่อปี เมดีลีน ออลไบรท์ (Madeleine Albright) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา นักการเมืองและนักการทูตชาวอเมริกัน ประณามระบอบเผด็จการทหารของเมียนมาในปีพ.ศ. 2540 ว่าเป็น “ผู้ค้ายาและอันธพาล” (Drug traffickers and thugs.) (Alfred McCoy, 2546, p. 50)จากนั้นเมียนมาได้กลายเป็นรัฐนอกกฎหมายในสายตาของตะวันตก เป็นต้นมา

ในอดีตเมียนมาเป็นประเทศที่ปลูกฝิ่นรายใหญ่ที่สุดเป็นอันดับสองของโลก โดยผลิตมากถึงร้อยละ 92 ของการเพาะปลูกฝิ่นในเมียนมา ส่วนอีกร้อยละ 8 ที่เหลืออยู่ในรัฐคะฉิ่น (United Nations Office on Drugs and Crime) สงครามกลางเมืองยืดเยื้อยาวนานกว่า 60 ปี จากความขัดแย้งทางการทหารและเชื้อชาติในรัฐฉานและคะฉิ่น เป็นความท้าทายในการพัฒนาพื้นที่ ส่งผลให้ประชาชนเผชิญความอดอยากและความยากจน และหันมาปลูกฝิ่นเพื่อเลี้ยงชีพเพิ่มขึ้น โดยสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ประเมินการว่าชีวิตของชาวเมียนมา 335,000 คนวัยเรียนยังพึ่งพาการเพาะปลูกฝิ่น จนรัฐบาลพยายามกำจัดฝิ่นอย่างเข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ ในช่วงหลายปีมานี้ เช่น มีการเกิดขึ้นของแผน 15 ปีในการกำจัดฝิ่นให้ได้ในปีพ.ศ. 2557 อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าว กลับสร้างผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของชนกลุ่มน้อยยิ่งขึ้น อดอยากมากขึ้นจนเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา (United Nations Office on Drugs and Crime) เช่น การค้ามนุษย์ การอพยพ เป็นต้น

พื้นที่ผลิตยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่เขตอิทธิพลของกลุ่มชาติพันธุ์ว่า (UWSP) ที่จัดตั้งอยู่ในรัฐฉาน ข้อมูลหมู่บ้านที่ผลิตยาเสพติดที่สำคัญ ในปีพ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2561 มีทั้งสิ้น 12 แห่ง (พันเอกสัชฌาการ คุณยศยิ่ง, 2561, p. 12) สามารถแบ่งเป็นเขตว่าตอนเหนือ ได้แก่พื้นที่เมืองโหวบั้ง เมืองปางแห้วย เมืองมาว เมืองดงยางเมืองปางซาง และดอยซี้เหล็ก และเขตว่าตอนใต้ ได้แก่พื้นที่บริเวณบ้านหัวปาง บ้านห้วยยอด บ้านน้ำฮูโป่งตอง และบ้านหนองปลาตา โดยมีแหล่งพักคอยที่สำคัญคือ บ้านปูนาโก่ และบ้านแม่ใจัก (ตรงข้ามกับอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย) เมืองยองบั้ง (ด้านตรงข้ามอำเภอ

แม่ฮอย) บ้านนาทองมู (ด้านตรงข้ามอำเภอฝาง) บ้านโป่งป่าแหลม (ด้านตรงข้ามอำเภอไชยปราการ และอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่) รวมถึงบ้านหัวเมือง ด้านตรงข้ามอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เมื่อประมาณเดือนมกราคม พ.ศ. 2565 ปราบกฏข่าวสารการจับกุมกลุ่มผู้ต้องหาที่เกี่ยวข้องยาเสพติดกลุ่มใหญ่ โดยสำนักงานอัยการสหรัฐอเมริกาทางตอนใต้ของนิวยอร์ก (United States Magistrate Judge Southern District of New York) พิพากษาของผู้ต้องหาที่เรียกตัวเองว่าเป็นยาคุซ่า (Yakuza) ซึ่งเป็นเครือข่ายของกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติของผู้ค้ายาเสพติด การค้าอาวุธระหว่างประเทศ รวมถึงยุทธโศปกรณ์ชนิดปืนอาวุธต่าง ๆ ที่มีเครือข่ายในเอเชีย ยุโรป และอเมริกา ในฐานความผิดต่าง ๆ เช่น การค้าอาวุธ การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การฉ้อโกง และการฟอกเงิน รวมถึงเป็นนายหน้าซื้ออาวุธ ที่ผลิตในอเมริกา รวมทั้งอาวุธอื่น ๆ ส่งไปยังกลุ่มชาติพันธุ์ติดอาวุธในเมียนมา ในเขตรัฐฉานเพื่อแลกกับยาบ้า และเฮโรอีน ในปริมาณมาก เพื่อจ่ายเป็นค่าอาวุธบางส่วน เนื่องจากกองกำลังในรัฐฉานมีความขัดแย้งกับทั้งรัฐบาลเมียนมา และชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่น ๆ นอกจากนี้ ระหว่างการสืบสวนสอบสวน สำนักงานปราบปรามยาเสพติด (Drug Enforcement Administration: DEA) ได้ส่งตัวแทนเจ้าหน้าที่ปลอมตัวเป็นผู้ค้ายา ค่าอาวุธ ไปหลายประเทศ (UC-1) "United States Magistrate Judge Southern District of New York v. Takeshi Ebisawa ,Somphop Singhasiri ,Suksan Jullanan, a/k/a "Bobby," and Sompak Rukasaranee" 2022) อาทิ ญี่ปุ่น ไทย เมียนมา ศรีลังกา และสหรัฐอเมริกา รวมถึงประเทศอื่น ๆ เพื่อหาข้อมูลและปราบปรามผู้กระทำความผิด ด้านพนักงานอัยการที่สอบสวนคดีนี้ เปิดเผยว่า กองทัพสหรัฐว่า (UWSA) ในรัฐฉานดังกล่าว มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตยาเสพติด ตามที่สำนักงานควบคุมทรัพย์สินต่างประเทศ กระทรวงการคลังของสหรัฐอเมริกา กำหนดให้กองทัพสหรัฐว่า รวมถึงสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) เป็นผู้ลักลอบค้ายาเสพติดด้วย โดยหนึ่งในผู้ต้องหาให้การว่า ทั้งกองทัพว่า และกองทัพกะเหรี่ยงต้องการซื้ออาวุธที่ผลิตโดยกองทัพสหรัฐเพราะมีคุณภาพสูง ในรายงานระบุด้วยว่า สหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง จะขอจ่ายเงินค่าอาวุธบางส่วนเป็นเฮโรอีน โดยจะบรรจุคืนกลับไปกับเครื่องบินที่ใช้ส่งอาวุธ ที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์ในเมียนมาเพิ่มกำลังการผลิตยาเสพติดเพื่อนำยาเสพติดไปจ่ายเป็นค่าอาวุธ สำหรับเพิ่มประสิทธิภาพให้กับกองกำลังของตนเอง ในการต่อสู้กับรัฐบาลทหารเมียนมา

หลังการเกิดรัฐประหารในเมียนมา จนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2565 มีแนวโน้มว่าพื้นที่ด้านตะวันออกของรัฐฉานยังเป็นฐานการผลิตยาเสพติดหลักเช่นเดิม ภายใต้การควบคุมของกลุ่มติดอาวุธ เช่น กองทัพสหรัฐว่า (UWSP) และกองกำลังติดอาวุธอื่น ๆ (Sebastian Strangio, 2022) ตามที่ปรากฏข้อมูลการลำเลียงยาเสพติดออกจากแหล่งผลิตในพื้นที่รัฐฉาน และผู้ที่ค้ายาเสพติดยังเป็นกลุ่มค้ายาเสพติดเดิม (Zsombor Peter, 2022) เพราะแม้กองทัพเมียนมาพยายามเจรจาหยุดยิงกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มโดยประกาศขยายเวลาระงับการปฏิบัติการทางทหารจนถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 (Business Standard, 2022) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการต่อสู้กับโรคระบาด และส่งเสริมกระบวนการสันติภาพและประชาธิปไตย แต่สิ่งเหล่านี้อาจไม่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ยาเสพติดในเมียนมามากนักเนื่องจากกลุ่มว่า (UWSP) มักจะไม่เข้าร่วมในการเจรจาที่สำคัญของรัฐบาล (บุรฉัตร จันทรแดง, 2560) รัฐบาลเมียนมาเองยังให้เงื่อนไขที่ทำให้กลุ่มว่ามีอำนาจต่อรองมากขึ้นจากการที่ในปีพ.ศ. 2532 กลุ่มว่าได้ทำข้อตกลงหยุดยิง (Cease-fire agreement) กับรัฐบาลเมียนมา โดยรัฐบาลเมียนมายื่นเงื่อนไขยินยอมให้กลุ่มว่าปกครองตนเอง 6 เมืองในพื้นที่เขตรัฐฉาน โดยตั้งเป็นเขตปกครองพิเศษที่ 2 แลกกับการที่กลุ่มว่าเข้าไปจัดการกับกลุ่มไทยใหญ่ (Mong Tai Army: MTA) ของขุนสำ และหากสำเร็จจะมอบพื้นที่ของกลุ่มไทยใหญ่ให้กลุ่มว่าปกครอง กรณีดังกล่าวทำให้กลุ่มว่าเข้ายึดพื้นที่รัฐฉานตอนใต้สำเร็จโดยไม่ยอมถอนกำลังออกจนถึงปัจจุบัน และยังขยายอิทธิพลแย่งชิงพื้นที่กับกลุ่มไทยใหญ่

นอกจากนี้ กลุ่มว่ายังมีข้อได้เปรียบทางด้านภูมิประเทศ มีจุดแข็งคือ มีงบประมาณมาก และมีรายได้สูง โดยเฉพาะรายได้จากยาเสพติด และที่สำคัญที่สุดคือ เงินให้การสนับสนุนกลุ่มว่าทั้งด้านงบประมาณ และอาวุธยุทโธปกรณ์ (พันเอกสัชฌการ คุณยศยิ่ง, 2561) กลุ่มว่ายังได้รับการสนับสนุนจากจีนในฐานะที่เคยเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์เมียนมา ดังนั้น หากรัฐบาลเมียนมาสู้รบกับกองกำลังของกลุ่มว่าก็เหมือนสู้รบกับจีนด้วยเช่นกัน และต้องใช้ทรัพยากร รวมถึงกำลังพลจำนวนมาก การที่กลุ่มว่าไม่เข้าร่วมในการเจรจาที่สำคัญของรัฐบาล ไม่เพียงคงฐานการผลิตยาเสพติดในพื้นที่เขตอิทธิพลว่าเท่านั้น ยังเพิ่มจำนวนการผลิตยาเสพติดเพื่อหารายได้มาสนับสนุนกองกำลังและเสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านการเมืองและการทหาร อย่างไรก็ตาม เส้นทางลำเลียงยาเสพติดมีการเปลี่ยนแปลงบ้างเนื่องจากผู้ผลิตยาเสพติดต้องการหลีกเลี่ยงเส้นทางอาจเกิดการปะทะกันกับชนกลุ่มน้อยอื่นหรือเผชิญหน้ากับเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารไทยที่เฝ้าระวังอยู่ตามแนวชายแดน สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มว่าไม่ได้สนใจความขัดแย้ง หรือความรุนแรงในเมียนมา แต่ให้ความสนใจเฉพาะ

พื้นที่และกิจการของกลุ่มตัวเอง เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการต่อสู้แบ่งแยกดินแดนในอนาคต โดยมีข้อสังเกตว่าการที่กลุ่มว่าแสวิงประโยชน์จากช่วงเวลาที่มีความมั่นคงของรัฐลดลงหลังรัฐประหารเพิ่มกำลังผลิตยาเสพติดเพื่อสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของตนเอง

ส่วนสาเหตุสำคัญอีกประการที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้อัตราการผลิตยาเสพติดเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกิดการข้อจำกัดในการปราบปรามยาเสพติด เพราะหากหากเมียนมาต้องการกวาดล้างแหล่งผลิตยาเสพติดเพื่อตอบสนองแรงกดดันจากหน่วยงานด้านยาเสพติดจากนานาชาติ เมียนมาต้องใช้ทั้งงบประมาณอาวุธ และกำลังพลจำนวนมาก (บุรฉัตร จันทร์แดง, 2560) ดังนั้นการปราบปรามยาเสพติดในประเทศจึงไม่ใช่เป็นสิ่งสำคัญลำดับต้น ๆ ของนโยบายของเมียนมา นอกจากนี้การปราบปรามชนกลุ่มน้อยด้วยการใช้ความรุนแรงแม้ใช้เหตุผลการปราบปรามธุรกิจเป็นสิ่งสำคัญ ยังเสี่ยงต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ด้านมนุษยธรรมจากนานาชาติประเทศจนส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์

2.1 ไทยกับการลำเลียงยาเสพติด

ในอดีตการที่เกษตรกรฝิ่นในเมียนมา ต้องการตลาดที่เชื่อถือได้สำหรับขยายการผลิต จึงจำเป็นต้องมีปัจจัยที่สำคัญสามประการ ได้แก่ เงินทุน การขนส่ง และการคุ้มกันสินค้า ดังนั้นการเติบโตของการผลิตฝิ่นในเมียนมาในปีพ.ศ. 2493 จึงต้องการการขนส่งทางอากาศของสำนักข่าวกรองกลาง (Central Intelligence Agency : CIA) รวมถึงการคุ้มกันการขนส่งจากทหารไทยและความช่วยเหลือทางการเงินจากไต้หวัน ในปีพ.ศ. 2483 การค้าเฮโรอีนในเมียนมาเฟื่องฟูมาก เนื่องมาจากพันธมิตรระหว่างสำนักข่าวกรองกลาง ผู้ค้ายา กระแสชาตินิยมในจีน และการทุจริตของข้าราชการตำรวจไทย 17F (Alfred McCoy, 2546) ทำให้เกิดการละเว้นการจับกุมและประนีประนอมกับผู้ถือสิทธิ์ในพื้นที่ต่าง ๆ

เส้นทางขนส่งยาเสพติดที่สำคัญ แบ่งออกเป็นสองเส้นทางคือขนส่งทางอากาศจากนครหลวงเวียงจันทน์ ของลาว ไปยังเวียดนาม แต่ปิดไปตั้งแต่การล่มสลายของไซ่ง่อน และช่องทางขนส่งทางบก จากเมียนมาเข้าไทย เริ่มต้นจากรัฐฉานทางตอนเหนือของเมียนมา และสิ้นสุดลงที่ถนนใจกลางกรุงเทพมหานคร ก่อนส่งไปยังตลาดต่างประเทศ เช่น ฮองกง ยุโรป และอเมริกา เส้นทางนี้เป็นเส้นทางการขนส่งเฮโรอีนที่ใหญ่ที่สุดในโลก ปัจจุบันเส้นทางการลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิตเข้ามาไทยนั้นยังคงลักษณะคล้ายคลึงกับในอดีต แต่เปลี่ยนแปลงบ้างตามสถานการณ์ โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ออกรายงานผลการดำเนินงาน ระบุว่า เส้นทางลักลอบนำเข้ายาเสพติดเข้ามาในไทยหลังการรัฐประหารในเมียนมา ใช้เส้นทางจากพื้นที่รัฐฉาน

นำเข้าลาวก่อนลักลอบเข้าไทย ส่งผลให้พื้นที่ชายแดนที่ติดกับลาว ตั้งแต่พื้นที่อำเภอเวียงแก่น อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย และอำเภอภูซาง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ต่อเนื่องไปตลอดถึงชายแดน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม) มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดเพิ่มขึ้น (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2564) บางส่วนพักพิงในบริเวณพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดตาก ก่อนลำเลียงเข้าสู่พื้นที่ไทยตอนกลาง โดยใช้วิธีการนำพาของกลุ่มคนต่างด้าวชาวเมียนมาและต่างชาติชาวจีนเข้า-ออกผ่านแดนตามช่องทางธรรมชาติในหลายจุด ว่าจ้างกลุ่มรับจ้างเฉพาะหรือชนกลุ่มน้อยตามหมู่บ้านชายแดนที่ทำงานผิดกฎหมาย ให้ลำเลียงด้วยการเดินเท้าหรือใส่เรือข้ามทางแม่น้ำโขง

ภาพประกอบที่ 2 แสดงเส้นทางการลำเลียงยาเสพติด จากกองบัญชาการตำรวจ
ปราบปรามยาเสพติด

เส้นทางการนำเข้ายาเสพติดเข้ามาในไทยนิยมใช้พื้นที่จังหวัดบริเวณชายแดน เพื่อสะดวกในการนำเข้า เช่น การนำเข้ายาเสพติดด้านจังหวัดเชียงรายเส้นทางการนำเข้ายาเสพติดจะผ่านช่องทางธรรมชาติบริเวณอำเภอแม่สรวย อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่จัน อำเภอแม่สาย อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ อำเภอเวียงแก่น และอำเภอเทิง ด้านจังหวัดเชียงใหม่ นำเข้าทางอำเภอเวียงแหง อำเภอแม่แตง อำเภอเชียงดาว อำเภอฝาง และอำเภอแม่อาย และอื่น ๆ

เช่น จังหวัดตาก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้ประโยชน์จากแม่น้ำโขงเป็นเส้นทาง การคมนาคมสำคัญในการติดต่อค้าขาย สำหรับพื้นที่จุดพักคอย เพื่อเตรียมกระจายยาเสพติด ไปยังประเทศต่างๆ หรือจำหน่ายให้กับเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติดที่สำคัญตามสถิติการจับกุม ของเจ้าหน้าที่ตำรวจปราบปรามยาเสพติด พบว่า นิยมไปพักคอยในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ก่อนกระจายย้อนขึ้นไปภาคเหนือตอนล่าง โดยจะมีการซุกซ่อนไว้ตามชุมชนหรือหมู่บ้าน ที่อยู่ ตามบริเวณแนวชายแดนของชุมชนชาวเขาซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นชาวมูเซอ ม้ง และอาข่า ในพื้นที่จังหวัด เชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดพะเยา

สำหรับวิธีการลำเลียงยาเสพติดในปริมาณมากนิยมใช้อยู่ 3 วิธี คือ อำพรางมากับ รถบรรทุกพืชผลทางการเกษตร ใช้รถยนต์กระบะดัดแปลงทำเป็นตู้ทึบสำหรับขนส่งสินค้า ลำเลียงโดย รถยนต์ส่วนบุคคล พร้อมมีรถนำขบวน โดยแบบแผนประทุษกรรมที่น่าสนใจในปัจจุบันมียาบ้า หลักล้านเม็ดที่ถูกสกัดกั้น ตรวจยึดได้ในพื้นที่ตอนในของประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่ ซุกซ่อนไปกับรถยนต์บรรทุกหรือรถพ่วงขนาดใหญ่ วิ่งหลบเลี่ยงด่าน แล้วนำยาเสพติดมาพักเก็บไว้ ตามโกดังในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง หรือภาคกลาง ก่อนส่งไปยังภาคใต้ นอกจากนี้ยังสามารถจับกุม การลักลอบส่งออกยาเสพติดไปยังต่างประเทศการลักลอบขนส่งที่น่าสนใจ คือการส่งออกยาเสพติด ทางพัสดุไปรษณีย์ระหว่างประเทศ ปลายทางส่วนใหญ่จะอยู่ที่สิงคโปร์ นิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย และการส่งออกไปกับสินค้าทางเรือ (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2564)

อย่างไรก็ตาม หลังการรัฐประหารในเมียนมา ที่เส้นทางการเคลื่อนย้ายยาเสพติด มีการเปลี่ยนแปลงไปพักที่ลาวก่อนลักลอบเข้าไทย พบว่าการจับกุมในปีงบประมาณ 2564 มีปริมาณ จับกุมการนำเข้าทางภาคเหนือได้ 39,150 คดี น้อยกว่าการจับกุมในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จับกุมได้ 56,680 คดี แต่ปริมาณของกลางที่ตรวจยึดได้ในภาคเหนือยังคงมีปริมาณที่สูง 141,767,994 เม็ด มากกว่าการตรวจยึดยาบ้าด้านตะวันออกซึ่งได้ 100,452,062 เม็ด ทำให้เห็นว่า พื้นที่บริเวณชายแดนจังหวัดที่ติดกับ สปป.ลาว (จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา) ยังคงเป็นพื้นที่ เป้าหมายในกลุ่มขบวนการพยายามลักลอบนำเข้าอย่างต่อเนื่อง ขณะที่พื้นที่ชายแดนที่ติดกับเมียนมา ด้านอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ยังคงปรากฏการลักลอบ นำเข้ายาเสพติดในปริมาณมากเช่นกัน

ส่วนที่ 3

ผลกระทบด้านความมั่นคงจากปัญหายาเสพติดที่เพิ่มขึ้นหลังการรัฐประหารในเมียนมา ต่อความมั่นคงของไทย

ผลกระทบด้านความมั่นคงจากปัญหายาเสพติดเพิ่มขึ้นหลังการรัฐประหารในเมียนมาในเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 นั้น เนื่องจากเกิดการปะทะระหว่างชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลทหารเมียนมา ทำให้ชนกลุ่มน้อยเร่งหาทรัพยากรและงบประมาณในการจัดซื้ออาวุธ เพื่อใช้ต่อสู้รับมือการถูกกวาดล้างจากรัฐบาลทหารเมียนมา ซึ่งงบประมาณดังกล่าวมาจากการผลิตยาเสพติดที่ชนกลุ่มน้อยถนัดที่สุด เพราะข้อจำกัดจากการขาดการพัฒนาของภาครัฐและโอกาสทางเศรษฐกิจภายในประเทศไม่มีอุตสาหกรรมรองรับ จึงต้องพึ่งพาการเพาะปลูกและการใช้แรงงาน และนำไปสู่การผลิตเสพติดดังเช่นที่สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ระบุไว้ว่าการขาดการพัฒนาชนบทและทางเลือกทางเศรษฐกิจทำให้ชุมชนที่มีความยากจนต้องหันไปพึ่งพาการค้ายาเสพติด

ปัญหาความขัดแย้งในเมียนมา สถานการณ์การสู้รบ และการปะทะกันระหว่างกองทัพเมียนมากับกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่ให้ที่พักพิงแก่กลุ่มต่อต้านบริเวณแนวชายแดนไทย-เมียนมา โดยเฉพาะในพื้นที่รัฐกะเหรี่ยง และรัฐคะยา (ตรงข้ามจังหวัดตากและจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามลำดับ) ส่งผลให้มีกระสุนปืนจากการสู้รบในฝั่งเมียนมาข้ามมาตกในฝั่งไทย (BBC News, 2021b) และมีชาวเมียนมาหนีภัยความไม่สงบเข้ามาในไทยอย่างต่อเนื่อง ทำให้ไทยต้องรับภาระจัดหาที่พักพิงให้กับกลุ่มคนดังกล่าว (BBC News, 2021a) ทั้งที่ รัฐบาลไทยไม่ได้รับรองสถานะของผู้ลี้ภัยและไม่ได้ให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัยตั้งแต่แรก เพราะถือว่าการเข้ามาในไทยโดยไม่มีเอกสารหรือไม่ได้รับอนุญาตเป็นการเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมายแต่ด้วยกฎจารีตประเพณีระหว่างประเทศว่าด้วยหลักการไม่ผลักผู้ลี้ภัยกลับไปสู่อันตราย (Non-refoulement) จึงต้องดูแลกลุ่มบุคคลดังกล่าวตามหลักมนุษยธรรม (BBC News, 2021a) นอกจากนี้ไทยยังต้องเผชิญกับภาวะการเติบโตของเศรษฐกิจนอกระบบและปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในเมียนมาซึ่งส่งผลกระทบข้ามพรมแดนปัญหาการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายของแรงงานเมียนมาที่ต้องการเข้ามาหางานทำในไทยซึ่งมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นและทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ข้ามพรมแดนจากเมียนมาไทยมากขึ้น อีกทั้งการอพยพเข้ามาของชาวเมียนมาอาจใช้ผู้อพยพลำเลียงยาเสพติดเข้ามาตามชายแดนไทยอ้างอิงจากสถิติการจับกุมยาเสพติดที่เพิ่มมากขึ้นในปีพ.ศ. 2564 ซึ่งคาดว่าจากสถานการณ์

ความรุนแรงในเมียนมา มีแนวโน้มที่จะทำให้ผู้อพยพเคลื่อนย้ายเข้าไทยเพิ่มขึ้นในปีพ.ศ. 2565 ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามที่ไทยต้องมีมาตรการรับมือ และคัดกรองผู้อพยพอย่างพิถีพิถัน

ข้อมูลสถิติผลการจับกุมคดียาเสพติด ของ ตร. ประจำปีงบประมาณ 2562 – 2565

ตร.

****รายงานจากระบบ CRIMES ข้อมูล ณ วันที่ 15 มี.ค.65****

รายการ	ปีงบประมาณ 2562	ปีงบประมาณ 2563	ปีงบประมาณ 2564	ปีงบประมาณ 2565 (1 ต.ค.64 – 15 มี.ค.65)
1) จับกุมทุกข้อหา	362,124 คดี 376,671 คน	320,250 คดี 312,009 คน	335,867 คดี 339,360 คน	125,755 คดี 110,844 คน
2) จำนวนของกลาง				
- ยาบ้า	518,493,673 เม็ด	307,087,339 เม็ด	557,031,737 เม็ด	240,087,317 เม็ด
- ไอซ์	16,280.99 กก.	23,886.44 กก.	26,867.04 กก.	6,359.31 กก.
- เฮโรอีน	941.83 กก.	595.31 กก.	4,521.28 กก.	368.89 กก.
- โคเคน	27.90 กก.	23.42 กก.	46.50 กก.	26.65 กก.
- กัญชาแห้ง	13,917.30 กก.	11,714.38 กก.	50,597.10 กก.	47,918.52 กก.
- เคมดามีน	733.17 กก.	1,302.79 กก.	2,552.80 กก.	757.30 กก.
3) ยึดทรัพย์สินฯ (เลขอาถักร ป.ป.ส. มีคำสั่งอนุมัติ)	925.30 ล้านบาท	798.68 ล้านบาท	4,399.52 ล้านบาท	504.89 ล้านบาท

ภาพประกอบที่ 3 แสดงสถิติการจับกุม ตรวจยึดของกลาง และทรัพย์สินจากการกระทำความผิด ข้อมูลจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

จากตารางข้อมูลสถิติผลการจับกุมยาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ถึงปีพ.ศ. 2565 เห็นได้ว่าในปีงบประมาณ 2564 มีการจับกุมยาเสพติดและยึดของกลาง เป็นยาเสพติดชนิดเมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า มากที่สุด ถึง 557,031,737 เม็ด เมทแอมเฟตามีนชนิดเกล็ด หรือยาไอซ์ 26,867.04 กิโลกรัมเฮโรอีน 4,521.28 กิโลกรัม ซึ่งเป็นสถิติการจับกุมที่มีปริมาณยาเสพติดมากกว่าปีที่ผ่านมาอย่างเห็นได้ชัด และยังสะท้อนให้เห็นว่าการที่กองทัพเมียนมาทำการรัฐประหารในปีพ.ศ. 2564 นั้น เป็นหนึ่งในสาเหตุกระตุ้นให้การผลิตและการลำเลียงยาเสพติดเข้ามาในไทยมากขึ้นเช่นกัน เนื่องจากฐานการผลิตยาเสพติดในรัฐฉานไม่ได้รับผลกระทบจากการรัฐประหาร ประกอบกับความต้องการผลิตยาเพิ่มขึ้นของชนกลุ่มน้อย เพื่อนำเงินจากการค้ายาเสพติดมาซื้ออาวุธสำหรับปกป้องกองกำลังต่อไป โดยการค้ายาเสพติดนั้น ผู้อพยพอาจมีการค้ายาเสพติดเองและนำเงินที่ได้มาใช้เลี้ยงชีพ ดังเช่นที่พบว่าผู้ค้าในเมียนมานำยาเสพติดมาขายในไทยเพื่อนำรายได้กลับไปใช้ในครอบครัว เนื่องจากยาเสพติด

เป็นทางเลือกที่สามารถทำเงินได้ง่าย อีกทั้งรัฐบาลเมียนมาก็ไม่ได้มีมาตรการการปราบปรามยาเสพติดที่เข้มแข็ง ดังที่นักวิเคราะห์ต่าง ๆ มองว่าการที่รัฐบาลไม่ได้จริงจังกับการปราบปรามยาเสพติด เพราะเห็นว่าเป็นรายได้หมุนเวียนหลักในระบบเศรษฐกิจของเมียนมา (Bangkok Post, 2022)

ในรายงานของ สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ระบุว่ายาเสพติดที่เมียนมาผลิต ส่วนใหญ่เป็นยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีน ยาบ้า หรือยาไอซ์ และเฮโรอีนเป็นหลัก อ้างอิงจากสถิติการจับกุมและการยึดของกลางยาเสพติด ชนิดเมทแอมเฟตามีนหรือยาบ้า ยาไอซ์ และเฮโรอีน ในช่วงปีงบประมาณ 2563 และปีงบประมาณ 2564 โดยแยกเป็นแต่ละพื้นที่มาเปรียบเทียบกันดังนี้

ผลการจับกุมคดียาเสพติด ตร. ปีงบประมาณ 2563			ผลการตรวจยึด		
หน่วยงาน	จำนวนคดีทั้งหมด	จำนวนผู้ต้องหาจับกุมได้	ยาบ้า (เม็ด)	เฮโรอีน (กิโลกรัม)	ยาไอซ์ (กิโลกรัม)
บช.น.	21,574	21,292	3,115,113	9.45	339.65
บช.ปส.	601	747	107,643,592	333.54	10,649.45
ภ.1	29,206	28,991	15,151,021	0.76	134.22
ภ.2	35,231	34,315	882,430	10.04	1,197.22
ภ.3	32,622	31,851	9,168,345	0	539.44
ภ.4	44,131	42,568	44,016,295	53.52	1,698.36
ภ.5	34,669	30,927	95,619,417	42.5	1,866.26
ภ.6	20,845	20,121	2,479,128	0.02	1,529.57
ภ.7	21,891	21,513	3,355,771	85.34	1,463.67
ภ.8	47,162	46,989	6,085,585	6.01	1,820.47
ภ.9	32,318	32,695	19,570,641	54.13	2,648.13
รวม	320,250	312,009	307,087,339	595.31	23,886.44

ภาพประกอบที่ 4 แสดงผลการจับกุมคดียาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2563

สำนักงานตำรวจแห่งชาติแบ่งพื้นที่รับผิดชอบในการปฏิบัติซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของตำรวจภูธรแต่ละภาค โดยจังหวัดที่ติดกับเมียนมา ได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของตำรวจภูธรภาค 5 6 7 และ 8 ส่วนจังหวัดที่ติดกับลาว ได้แก่ พะเยา น่าน อุตรดิตถ์ เลย หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ อุบลราชธานี และพิษณุโลก อยู่ในความรับผิดชอบของตำรวจภูธรภาค 4 โดยพื้นที่ดังกล่าวควรนำมาพิจารณาด้วย เนื่องจากติดกับบริเวณสามเหลี่ยมทองคำและยังติดกับลาว ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการลำเลียงยาเสพติดเข้ามาในไทยด้วยเช่นกัน

ผลการจับกุมคดียาเสพติด ตร. ปีงบประมาณ 2564			ผลการตรวจยึด		
หน่วยงาน	จำนวนคดีทั้งหมด	จำนวนผู้ต้องหาจับกุมได้	ยาบ้า (เม็ด)	เฮโรอีน (กิโลกรัม)	ยาไอซ์ (กิโลกรัม)
บช.น.	16,833	17,234	6,278,500	0.24	115.63
บช.ปส.	599	833	222,572,193	2,842.84	7,444.13
ภ.1	30,201	31,038	18,275,436	0.29	1,313.31
ภ.2	31,890	32,300	2,324,996	0.12	214.47
ภ.3	50,458	51,193	14,280,870	0	1,627.76
ภ.4	56,680	57,073	141,767,994	1068	9,944.14
ภ.5	39,153	35,939	100,452,062	511.2	1,720.28
ภ.6	16,668	16,925	7,250,340	0.13	72.45
ภ.7	14,343	14,613	6,512,664	1.33	291.71
ภ.8	49,389	50,849	17,243,249	24.87	760.41
ภ.9	29,640	31,358	20,073,434	72.26	3,362.76
รวม	335,867	339,360	557,031,737	4521.28	26,867.04

ภาพประกอบที่ 5 แสดงผลการจับกุมคดียาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2565

สำหรับพื้นที่ที่ไม่ได้มีภูมิประเทศติดกับเมียนมาและลาว ยังปรากฏข้อมูลสถิติการจับกุมและยึดของกลาง แต่ปริมาณที่ตรวจยึดได้นั้นเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย เว้นแต่ในบริเวณพื้นที่รับผิดชอบของตำรวจภูธรภาค 4, 5, 6, 7, 8 มีการจับกุมและตรวจยึดของกลางได้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เช่น จำนวนยาเสพติดชนิดยาบ้าที่ตรวจยึดได้ในพื้นที่ภาคอีสานตอนบน (อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 4) ระหว่างปีงบประมาณ 2563 - 2564 เพิ่มขึ้น โดยเมื่อปี 2564 จับกุมยาบ้าได้จำนวน 141,767,994 เม็ด เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 222.08 จากเมื่อปี 2563 ที่ตรวจยึดยาบ้าได้จำนวน 44,016,295 เม็ด ส่วนในพื้นที่ภาคเหนือ อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจภูธรภาค 5 เมื่อปี 2564 จับกุมเฮโรอีนได้ 511.2 กิโลกรัม เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 1,102.8 จากปี 2563 ที่จับกุมได้ 42.5 กิโลกรัม

ข้อมูลดังกล่าวทำให้สามารถประเมินได้ว่าเหตุการณ์รัฐประหารในเมียนมาเป็นหนึ่งในสาเหตุที่ทำให้การจับกุมยาเสพติดในไทยเพิ่มขึ้นอย่างเป็นเหตุเป็นผล โดยมีหลักฐานเชิงสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ระบุไว้ชัดเจน ซึ่งการเพิ่มขึ้นของยาเสพติด เป็นความท้าทายและความเสี่ยงต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหารรวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองบริเวณชายแดน ในการปฏิบัติการปราบปรามยิ่งขึ้น เพราะผู้ค้ายาเสพติดจำนวนมาก เลือกที่จะทำการต่อสู้อีกครั้งมากกว่าการที่จะต้องถูกจับกุม (ThaiPBS, 2564) เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษตามกฎหมาย เพราะไทยบัญญัติโทษของยาเสพติดไว้สูง

ทำให้เจ้าหน้าที่ความมั่นคงบริเวณชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่เป็นเส้นทางการลำเลียงยาเสพติด จำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังในการปฏิบัติงานยากลำบากมากขึ้น

3.1 อาชญากรรมข้ามชาติจากผลกระทบด้านยาเสพติดในเมียนมา

หลังจากการเกิดรัฐประหารในเมียนมา พ.ศ. 2564 พบว่า การจับกุมยาเสพติดในไทย เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งส่งผลกระทบในมิติต่าง ๆ โดยเฉพาะมิติอาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime) ซึ่งการผลิตยาเสพติดในเมียนมาก่อนให้เกิดอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบต่าง ๆ เกี่ยวเนื่องกัน โดยมีปัญหาหลัก ๆ ที่เกิดขึ้นดังนี้

3.1.1 การลักลอบนำคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย และการค้ามนุษย์ (Smuggling of Illegal Migrants) ส่วนใหญ่เป็นประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีพรมแดนติดกับไทย ลักลอบเข้าไทย ผ่านช่องทางธรรมชาติซึ่งเป็นพื้นที่ที่ตรวจจับได้ยาก อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงพยายามเพิ่มมาตรการป้องกันตามแนวชายแดนเพื่อสกัดกั้นการเข้าเมืองและกิจกรรมอย่างผิดกฎหมายข้ามพรมแดนอื่น ๆ ครอบคลุมถึงการค้ายาเสพติด โดยเจ้าหน้าที่ทหารได้ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และหน่วยงานท้องถิ่น ควบคุมดูแลและป้องกันปัญหาดังกล่าว ควบคู่กับการประสานความร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ สำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC Regional Office for Southeast Asia and the Pacific) เพื่อช่วยเพิ่มขีดความสามารถของหน่วยบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามและต่อสู้กับการลักลอบนำเข้าแรงงานข้ามชาติอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก การลักลอบนำคนเข้าเมืองและการค้ามนุษย์ เป็นการกระทำที่ผิดทั้งกฎหมายภายในและหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชน เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อทั้งภาพลักษณ์และผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งเป็นหนึ่งในวิถีในการลำเลียงยาเสพติดเข้ามาในประเทศ จากการรายงานข่าวของสำนักข่าวคมชัดลึก เปิดเผยว่า กลุ่มนักค้ายาเสพติดปรับเปลี่ยนรูปแบบการลักลอบเข้าเมือง และการลำเลียงยาเสพติดจากแนวชายแดน โดยใช้จักรยานยนต์ในการขนส่ง เพื่อหลบเลี่ยงการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ (คมชัดลึก, 2564b)

3.1.2 การค้าอาวุธ (Arms Trafficking) โดยตั้งแต่เหตุการณ์รัฐประหารของกองทัพเมียนมายังพบว่าจีน รัสเซีย และเซอร์เบีย ซึ่งทั้งจีนและรัสเซียต่างเป็นสมาชิกถาวรคณะมนตรีความมั่นคงสหประชาชาติ (United Nations Security Council: UNSC) ยังคงส่งอาวุธให้เมียนมาเป็นระยะ แม้ปรากฏข่าวสารระบุว่า รัฐบาลทหารเมียนมาใช้อาวุธยุทธโศปกรณ์ดังกล่าวในการ

ก่ออาชญากรรมเพื่อปราบปรามผู้เห็นต่างทางการเมือง ซึ่งอาวุธยุทธโศปกรณ์ที่ได้รับมอบนั้น ครอบคลุมทั้งเครื่องบินรบ ยานเกราะ ด้านรัสเซียรับปากว่าพร้อมจะขายอาวุธให้เมียนมาอีก ขณะที่ เซอร์เบียในยุโรปใต้ อนุมัติการส่งออกจรวดและปืนใหญ่ให้กองทัพเมียนมาแม้ประเทศดังกล่าว ตระหนักดีว่าอาวุธเหล่านี้จะต้องถูกใช้กับพลเรือนซึ่งละเมิดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ (United Nations, 2022) ขณะที่ กลุ่มชาติพันธุ์ ลักลอบซื้ออาวุธจากประเทศเพื่อนบ้านอย่างต่อเนื่อง พิจารณาจากการจับกุมคนไทยลักลอบขนอาวุธสงคราม อ้างว่าซื้อมาจากฝั่งกัมพูชา และจากการ สืบสวนขยายผลของเจ้าหน้าที่ตำรวจได้สอบสวนเบื้องต้นพบว่ามีนายทุนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนสั่งซื้อ เพื่อเตรียมลำเลียงเข้ากรุงเทพมหานคร ก่อนจะส่งให้กองกำลังติดอาวุธในรัฐฉานของเมียนมาต่อไป (ThaiPBS, 2560)

การค้าอาวุธในไทยยังเป็นการท้าทายที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงต่อไทย ทำให้จำเป็นต้องตรวจสอบที่มา เส้นทางลำเลียงอาวุธโดยผิดกฎหมาย ตรวจสอบว่าเจ้าหน้าที่ ของรัฐมีส่วนช่วยเหลือผู้กระทำความผิดหรือไม่ ซึ่งหากเกิดการลักลอบและค้าอาวุธโดยมีไทย เป็นเส้นทางส่งผ่านหรือฐานส่งอาวุธเพิ่มขึ้น อาจทำให้นานาประเทศตั้งข้อสงสัยว่าไทยมีส่วน สนับสนุนการก่อความไม่สงบในเมียนมาที่เป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ จนส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นของไทย

3.1.3 กลุ่มองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและการก่อการร้าย (Transnational Criminal Organization and Terrorism) ท่ามกลางสถานการณ์การสู้รบระหว่างกองทัพเมียนมากับกองกำลัง ชนกลุ่มน้อยติดอาวุธและกลุ่มต่อต้านการรัฐประหารตามแนวชายแดนเมียนมาฝั่งตรงข้ามจังหวัดตาก มีความรุนแรงมากขึ้นตั้งแต่หลังการรัฐประหาร และยังปรากฏข่าวสารการก่อเหตุลอบวางระเบิด ตามเมืองหลัก และตามย่านเศรษฐกิจสำคัญ บริเวณเชิงสะพานมิตรภาพไทย – เมียนมา แห่งที่ 1 ตรง ข้ามประตูด่านพรมแดนถาวรแม่สอด จังหวัดตาก ทำให้เกิดความเสียหายบริเวณชายแดน (ไทยรัฐ ออนไลน์, 2565) แม้ปัจจุบันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในไทยน่าจะยังไม่มีแรงจูงใจในการก่อการ ร้ายในไทย เนื่องจากไทยไม่ได้เป็นประเทศเป้าหมายของกลุ่มผู้ก่อการร้าย แต่เหตุการณ์ความไม่สงบ ตามแนวชายแดนด้านไทยทำให้ประชาชนรู้สึกกลัวต่อภัยคุกคามดังกล่าวเพราะส่งผลกระทบต่อความ ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีข่าวเกี่ยวกับการก่อการร้ายซึ่งก่อให้เกิดความ สูญเสียต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้คนจำนวนมากในที่ต่าง ๆ ทั่วโลก (นายทวิศ ศรีเกตุ, 2558)

3.1.4 การฟอกเงิน (Money Laundering) มีความเกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมยาเสพติดต้องการฟอกเงินจากการค้ายาเสพติดเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกสืบสวนย้อนกลับ โดยมีการจับกุมผู้กระทำความผิดในไทยได้ในหลายครั้ง เช่น การจับกุม นางมินท์ เตง เอ ในไทย ซึ่งเป็นผู้ต้องหาสมาชิกเครือข่ายยาเสพติดรายสำคัญ ขณะกำลังเดินทางเข้ามาทำธุรกรรมทางการเงินในไทย โดยนางมินท์ เตง เอ เป็นเจ้าของบัญชีที่รับโอนเงินจากเครือข่ายยาเสพติดรายใหญ่ในไทย ก่อนโอนไปยังโรงงานผลิตยาเสพติดในเมียนมา จากการตรวจสอบพบว่า มีพฤติการณ์รับโอนเงินจากการค้ายาเสพติด มากกว่า 10 ปี มีเงินหมุนเวียนในบัญชีธนาคารต่อปี มากกว่า 1 หมื่นล้านบาท (เดลินิวส์, 2562) และฟอกเงินด้วยการเปิดร้านจิวเวลรี่อัญมณี ร้านทอง และโรงแรมทั้งในฝั่งไทยและเมียนมา บังหน้าเพื่อปิดบังตัวตน ทั้งนี้ ความพยายามปกปิดเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายจะนำไปสู่การเกิดธุรกรรมที่ต้องสงสัยหลายรูปแบบ เช่น การดำเนินธุรกิจที่ไม่สร้างรายได้ หรือไม่มีความเป็นไปได้ในเชิงเศรษฐกิจหรือในเชิงธุรกิจไม่มีอาชีพที่ชัดเจน และส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจเงินสดเพื่อให้ไม่มีหลักฐานเป็นเอกสารธุรกรรม

การค้ายาเสพติด ค่าอาวุธเถื่อน ประกอบธุรกิจผิดกฎหมายในหลายครั้งเป็นไปได้ อย่างยากลำบากเนื่องจากการทุจริตในภาครัฐกลุ่มผู้มีอิทธิพล ทางการเมือง หรือผู้มีอำนาจ ในการตรวจสอบทำให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้ก้าวเข้ามาสู่อิทธิพลและอำนาจเหนือการบังคับใช้กฎหมาย นอกจากนี้การฟอกเงิน ยังมีการเชื่อมโยงไปถึงการสนับสนุนการเงินให้แก่การก่อการร้าย ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในประเทศอีกด้วย หากสถาบันการเงินไม่มีมาตรการในการตรวจสอบ และต่อต้านการฟอกเงินที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้ประชาชน และต่างประเทศไม่มีความมั่นใจในระบบสถาบันการเงินของไทย

ช่วงเวลาที่ผ่านมาไทยได้มีความพยายามแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติมาโดยตลอด โดยได้ออกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556 เพื่อใช้บังคับและดำเนินคดีกับการกระทำความผิดกับผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ เพราะไทยมองว่าการผลิตยาเสพติดในเมียนมาอาจส่งผลกระทบต่อในหลาย ๆ ด้าน จึงจำเป็นต้องมีมาตรการควบคุม ป้องกันที่มีประสิทธิภาพ เพื่อปกป้องความมั่นคงของไทยต่อไป อย่างไรก็ตาม ปัญหาภัยคุกคามรูปแบบต่างๆ ตามแนวชายแดนไทย – เมียนมา ทั้งปัญหาการค้ายาเสพติด การค้าไม้เถื่อน การค้าของหนีภาษี การค้าแรงงานผิดกฎหมาย เป็นต้น โดยเฉพาะ

ปัญหายาเสพติดที่กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดใช้พื้นที่ตามแนวชายแดนไทย - เมียนมา เป็นเส้นทางในการลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่ตอนไทยของไทย ยังคงเป็นปัญหายืดเยื้อกันเป็นเวลานาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ส่วนที่ 4

การดำเนินการของไทยของไทยต่อการทะเลาะลักเข้ามาของยาเสพติดและภัยคุกคาม ด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่เชื่อมโยงกับเรื่องยาเสพติด

ปัญหายาเสพติดเป็นประเด็นปัญหาที่ถูกถกเถียงและตั้งคำถามด้านความมั่นคงในวงกว้าง ที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเป็นพิเศษ ตัวแสดงด้านความมั่นคงที่สำคัญคือรัฐต้องทำหน้าที่ขยายประเด็นยาเสพติดให้เป็นที่สนใจโดยเชื่อมโยงในเชิงสัญลักษณ์เฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบจากปัญหา ซึ่งเป็นระดับที่ช่วยผลักดันให้กลายเป็นประเด็นความมั่นคงได้ และส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ยาเสพติดจัดเป็นวาระเร่งด่วนที่ต้องได้รับแก้ไขอย่างจริงจัง เพราะนอกจากจะทำให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรจำนวนมากในการแก้ไขปัญหาแล้ว ยังเป็นสาเหตุที่จะนำไปสู่ปัญหาสังคมอื่น ๆ อาทิ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาวัยรุ่น ปัญหาโสเภณี ซ่องโจร และการพนัน ซึ่งล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทั้งในมิติเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตาม การจัดการให้ขบวนการค้ายาเสพติดหมดไป ยังเป็นความท้าทาย เนื่องจากเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์มหาศาล และองค์กรนี้ยังพัฒนาการปฏิบัติการที่ยากต่อการปราบปราม ดังนั้น ไทยจึงจัดตั้งหน่วยงานเพื่อดูแลและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ควบคู่กับส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

การยกระดับปัญหายาเสพติดเป็นประเด็นความมั่นคงของไทย ทำให้เกิดกระบวนการรับมือและวางแผนแก้ไขปัญหา เช่น การจัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติเพื่อดำเนินการขจัดปัญหายาเสพติด ซึ่งดำเนินการตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานอนุกรรมการ และมีผู้บัญชาการทหารสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นสมาชิกประสานการปฏิบัติและแลกเปลี่ยนข่าวสาร เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการด้วยการวางกำลังสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดตามพื้นที่ชายแดนของไทย การวางกำลังดังกล่าวแบ่งออก 2 กลุ่ม ดังนี้ (1) เจ้าหน้าที่ดูแลตามแนวชายแดนในเขตไทย เช่น ตำรวจตระเวนชายแดน ดูแลพื้นที่ใกล้แนวชายแดนที่ใช้กำลังของหน่วยป้องกันชายแดนในการปฏิบัติการทางยุทธวิธี (2) เจ้าหน้าที่ดูแลตามแนวชายแดนพื้นที่ตอนในและบนเส้นทางหลัก เป็นการวางกำลัง ประสานงานระหว่างหน่วยงานตามแผนงานยาเสพติด

ร่วมกับศูนย์ปฏิบัติการบริหารการแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือ (ศป.บส.ชน.) และตำรวจภูธรในแต่ละพื้นที่ ตามเส้นทางการลำเลียงยาเสพติด

เจ้าหน้าที่ทั้ง 2 กลุ่ม แบ่งงานเป็นฝ่ายตระเวนชายแดนตามพื้นที่รับผิดชอบ ครอบคลุมถึงบริเวณช่องทางธรรมชาติที่มีพื้นที่ติดกับประเทศเพื่อนบ้าน และประสานงานกับหน่วยงานในท้องถิ่นอื่น ๆ เช่น สถานีตำรวจในท้องที่ เจ้าหน้าที่ทหารในการวางกำลังในการสกัดกั้นยาเสพติด รวมถึงร่วมมือกับหน่วยงานภายในประเทศ โดยโดยอาศัยข่าวสารจากสายข่าวหรือข้อมูลที่นำเชื่อถือ ก่อนประสานการปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนข่าวสารกับหน่วยงานภายในประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ศูนย์ประสานงานแม่น้ำโขง ปลอดภัย (ศปง.มข.) กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (บช.ปส.) และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร รวมถึงบูรณาการแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ และงบประมาณ ตามยุทธศาสตร์ชาติ กับสำนักเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในทางวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประมวลกกฎหมายยาเสพติด สนับสนุนการศึกษาวิจัยงานวิชาการและพัฒนางานองค์ความรู้ด้านยาเสพติดในประเด็นต่างๆ ในการกำหนดทิศทางและนโยบายแก้ไขปัญหายาเสพติด ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในปัจจุบัน ตลอดจนเผยแพร่แก่ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและการพัฒนา ด้านวิชาการสารเสพติด

ส่วนความร่วมมือกับฝ่ายเมียนมา ไทยสร้างความร่วมมือโดยมีการประสานการปฏิบัติ และแลกเปลี่ยนข่าวสารกับหน่วยงานระหว่างภูมิภาคของเมียนมา ผ่านกลไกความร่วมมือ ด้านความมั่นคงระหว่าง ไทย-เมียนมาในระดับคณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่น (Township Border Committee : TBC) แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก (Chiangmainews, 2564) ซึ่งเป็นความร่วมมือ ครอบคลุมด้านความมั่นคง การค้าชายแดน การท่องเที่ยว การศึกษา การบรรเทาสาธารณภัย และด้านอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่องานการรักษาความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยตามพื้นที่ชายแดน ไทย-เมียนมา กลไกดังกล่าวยังเปิดรับความมีส่วนร่วมทั้งจากภาครัฐและเอกชนของทั้ง 2 ประเทศเข้าร่วมดำเนินการด้วย (กองแผนและโครงการ กรมกิจการชายแดนทหาร, 2562) โดยคณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่น (TBC) ในพื้นที่ กองทัพภาคที่ 3 ดูแลครอบคลุมพื้นที่ดังนี้ (1) พื้นที่ จังหวัด เชียงรายดูแลโดยคณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่น (TBC) แม่สาย-ท่าขี้เหล็ก(2) พื้นที่ จังหวัด

แม่ฮ่องสอนดูแลโดยคณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่น (TBC) แม่ฮ่องสอน-ลอยก่อ และ (3) พื้นที่จังหวัดตาก ดูแลโดยคณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่น (TBC) แม่สอด-เมียวดี

คณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่น (TBC) มีหน้าที่ดำเนินการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความมั่นคงตามแนวชายแดนและปัญหาชายแดนอื่นๆ ภายในแต่ละเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยจัดประชุมตามความจำเป็นของสถานการณ์ ณ สถานที่ที่เห็นชอบร่วมกัน ที่ผ่านมา คณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่น (TBC) จัดการประชุม เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์ในแต่ละพื้นที่เป็นประจำอยู่เสมอ พร้อมกับประสานความร่วมมือในการจัดระเบียบเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาตามแนวชายแดนทั้ง 2 ประเทศ ครออลคลุมถึงการลักลอบหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย, ปัญหายาเสพติด, การค้าอาวุธสงคราม, อาชญากรรมข้ามชาติ และสิ่งผิดกฎหมายอื่นๆ รวมทั้งป้องกันสื่อสังคมออนไลน์นำข่าวสาร ที่ไม่มีข้อเท็จจริง โดยมีสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ทำข้อตกลง การควบคุมยาเสพติดในลุ่มแม่น้ำโขง (The Mekong Memorandum of Understanding on Drug Control) โดยมี 6 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ กัมพูชา จีน ลาว เมียนมา ไทย และเวียดนาม (UNODC Regional Office for Southeast Asia and the Pacific) เข้ามามีส่วนร่วม และแก้ไขปัญหา ยาเสพติดในภูมิภาค และภัยคุกคามจากการผลิตยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย จากการรวบรวมข้อมูล และเห็นว่ายาเสพติดส่วนใหญ่ถูกผลิตขึ้นในเมียนมา การที่มีประเทศต่างๆ มาให้ความร่วมมือ และร่วมกันแก้ปัญหา อาจทำให้ปัญหา ยาเสพติดถูกแก้ไขอย่างมี ประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากเมียนมาเป็นส่วนหนึ่งของการเพิ่มขึ้นของยาเสพติด ซึ่งไทยเห็นความสำคัญกับเรื่องยาเสพติดที่เพิ่มขึ้น ในปีพ.ศ. 2564 จึงได้วางมาตรการ และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ มากขึ้น

หลังการเกิดรัฐประหารในเมียนมา ไทยยังคงโครงสร้างการจัดการในลักษณะเดิม แต่วางมาตรการความร่วมมือระหว่างประเทศ และแนวทางการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดเพิ่มเติม ในปีพ.ศ. 2565 เช่นต้น ที่สำคัญ มีดังนี้ (1) เสริมสร้างความร่วมมือเชิงนโยบาย ในอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขงและความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในและนอกภูมิภาค เพื่อสกัดกั้นสารตั้งต้น และเคมีภัณฑ์มิให้เข้าสู่แหล่งผลิตยาเสพติด (2) แสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศในการเพิ่มทักษะ การเรียนรู้ และการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยใช้วิทยาลัยป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ระหว่างประเทศเป็นศูนย์การฝึกอบรม และ (3) พัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

ระหว่างประเทศเพื่อประโยชน์ ในการวิเคราะห์สถานการณ์ และกำหนดนโยบาย ท่าทีการดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศ

วัตถุประสงค์ของการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2565 มีขึ้นเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติดในทุกมาตรการ ทั้งด้านการปราบปรามการป้องกัน การบำบัดรักษา การบริหารและอำนวย การป้องกันมีการสกัดกั้น การลักลอบลำเลียงสารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ ในการผลิตยาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ให้เข้าสู่แหล่งผลิตยาเสพติดในพื้นที่ เพิ่มความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎหมายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ตัดวงจรทางการเงิน ประสานขอความร่วมมือบริษัทขนส่ง เพื่อเฝ้าระวังไม่ให้เครือข่ายยาเสพติดใช้เป็นช่องทางสนับสนุนการค้ายาเสพติดและลักลอบลำเลียง ยังให้มีการแจ้งเบาะแสข่าวสารยาเสพติดให้กับเจ้าหน้าที่ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อขยายผลการสืบสวนและจับกุม ตลอดจนอีกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดระหว่างเครือข่ายเยาวชนในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคุ่มแม่น้ำโขง รวมทั้งยังส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาพื้นที่ชายแดนและหมู่บ้านคูขนาน โดยคัดเลือกหมู่บ้านหรือชุมชนเป็นพื้นที่นำร่อง เพื่อพัฒนาพื้นที่และพัฒนาคนให้มีเศรษฐกิจและรายได้ครัวเรือนที่ดีขึ้น ส่งเสริมอาชีพสุจริต และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตให้ห่างไกลจากยาเสพติด

การวางมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2565 เน้นการบูรณาการระหว่างหน่วยงานมากขึ้น ทั้งระหว่างภาครัฐ เอกชน รวมถึงมูลนิธิต่าง ๆ เช่น กระทรวงยุติธรรม (สำนักงาน ป.ป.ส.) กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ) กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง) สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ มูลนิธิโครงการหลวง มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เป็นต้น

มีการจัดตั้งโครงการพัฒนาทางเลือก เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนไทย - เมียนมา ภายใต้ความร่วมมือ ระหว่างคณะกรรมการกลางเพื่อการควบคุมยาเสพติดเมียนมา (Central Committee for Drug Abuse Control : CCDAC) (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2564) และกรมความก้าวหน้าชายแดนและชาติพันธุ์ เมียนมา (Department of Progress of Border Areas and National Races : NATALA) สำนักงาน ป.ป.ส. และมูลนิธิแม่

ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ ดำเนินการในพื้นที่ท่าซี้เหล็ก และเมืองสาตโดยมีกลไกอำนวยการ คือ คณะกรรมการบริหารโครงการร่วม ไทย - เมียนมา (Joint Project Steering Committee : JPSC) โดยหน่วยงานต่าง ๆ ถูกตั้งขึ้นเพื่อปรับใช้ในปีพ.ศ. 2565 ทั้งนี้ ไทยได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการบริหารโครงการร่วม (Joint Project Steering Committee) ซึ่งเป็นชาวเมียนมา เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ เช่น พัฒนาพื้นที่หนองคยะ ในรัฐฉานใต้ อีกทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ในระดับประชาชน ป้องกันไม่ให้ชนกลุ่มน้อยสัญชาติเมียนมา และกลุ่มต่อต้านรัฐบาลทุกกลุ่ม ใช้ดินแดนไทยเป็นฐานการปฏิบัติการต่อต้านรัฐบาลเมียนมา นอกจากนี้ ไทยมีนโยบายด้านการจัดการปัญหา ยาเสพติดแตกต่างไปจากเดิมโดยส่งเสริมความร่วมมือในระดับสากลมากขึ้น โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทย นำหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมการประชุม คณะกรรมาธิการยาเสพติด (Commission on Narcotic Drugs : CND) เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย การแก้ปัญหายาเสพติดแนวใหม่ ผลักดันการพัฒนาทางเลือก เพื่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่าง ยั่งยืน ส่งผลให้ไทยมีพันธมิตรภาคีเครือข่าย ด้านการพัฒนาทางเลือกระหว่างประเทศมากขึ้น (รัฐบาล ไทย)

จากการประเมินของผู้วิจัย นโยบายการจัดการของไทย หลังการเกิดรัฐประหาร ในเมียนมา พ.ศ. 2564 ไทยยังคงมีมาตรการรับมือที่เข้มแข็ง ยังผลักดันประมวลกฎหมายยาเสพติด ให้มีการบังคับใช้ในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังจัดตั้งหน่วยงานและปรับเปลี่ยนโครงสร้างใหม่ ๆ หลังรัฐประหารที่ผ่านมา ทั้งภายในประเทศ และยังส่งเสริมความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ กับต่างประเทศเพื่อเป็นกลไกแก้ไขปัญหายาเสพติดที่เป็นวาระสำคัญแห่งชาติ ซึ่งเป็นผลจากการนำ ประเด็นปัญหายาเสพติดให้เป็นภัยความมั่นคง (Securitization) อย่างเข้มข้น อย่างไรก็ตาม ไทยจะต้องรักษาศักยภาพในการรับมือกับยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพในระยะยาว ด้วยการส่งเสริม ให้เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายและปฏิบัติการอย่างซื่อสัตย์ สุจริต และจริงจัง จึงจะทำให้ป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดในไทยได้มีประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในไทยได้ เช่นกัน ทั้งนี้ ไทยยังจำเป็นต้องดำเนินแนวทางป้องกันยาเสพติดโดยไม่ให้ส่งผล กระทบต่อความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ กล่าวว่า ไทยไม่สามารถแสดงท่าทีที่แข็งกร้าวกับเมียนมาโดยตรง แต่ควรใช้วิธีการทูตแบบที่ใช้ความสัมพันธ์ ส่วนตัว (Backdoor Diplomacy) ในการวางตัวกับเมียนมา เนื่องจากไทยมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ มหาศาลในเมียนมา จากการทำไทยพึ่งพาการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากเมียนมาเป็นหลัก ทั้งนี้ ไทยสามารถแสดงจุดยืนต่อประเด็นความขัดแย้งในเมียนมา ได้ว่าไทยให้ความสำคัญกับหลักสิทธิมนุษยชน

และไม่ได้นิ่งเฉยกับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในเมียนมา รวมถึงประเด็นยาเสพติดเป็นความท้าทายต่อไทย ในการแก้ไขปัญหา สาเหตุเกิดจากโครงสร้างสถาบันทางสังคมและการเมืองในเมียนมา แต่ไทยมีแนวทางการรับมือกับปัญหาเสพติดที่เพิ่มขึ้น และลดความรุนแรงของสถานการณ์ในเมียนมาได้ (BBC News, 2022)

ส่วนที่ 5

สรุปผลการศึกษา

5.1 สรุปผลการศึกษา

หลังการรัฐประหารของกองทัพเมียนมาเมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเมียนมา แต่ยังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงกับประเทศอื่นในหลาย ๆ ด้าน รวมถึงการเพิ่มขึ้นของยาเสพติดในไทยอีกด้วย ซึ่งเป็นผลมาจากกลุ่มชาติพันธุ์ว่า (United Wa State Party : UWSP) และชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ใช้การผลิตยาเสพติดและค้าขายกลุ่มผู้ค้ายาในประเทศต่าง ๆ สร้างรายได้สนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของกองกำลัง โดยนิยมใช้ไทยเป็นเส้นทางการลำเลียงยาเสพติดหลัก ตามที่พบข้อมูลจากสถิติการจับกุมของกองกำลังป้องกันชายแดนไทย และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ยืนยันว่ายาเสพติดที่จับกุมได้ในไทยส่วนใหญ่พิมพ์ด้วยอักษร WY ซึ่งเป็นตราสัญลักษณ์ที่แสดงหรือเป็นที่รู้จักกันว่าเป็นของกลุ่มว่า (UWSP) รวมถึงผลการจับกุมยาเสพติด และจำนวนของกลางที่เจ้าหน้าที่ตำรวจไทยในปีพ.ศ. 2564 เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมามากที่สุดในทศวรรษ ปัจจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหายาเสพติดในไทยมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น และยังก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ อาทิ การบ่อนทำลายเศรษฐกิจ สูญเสียทรัพยากรเจ้าหน้าที่และงบประมาณในการปราบปรามสูง ต้องทุ่มเงินไปกับการรักษาผู้ติดยาเสพติดที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้รัฐบาลต้องนำภาษีของประชาชนไปใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดจึงยิ่งเพิ่มภาระการเสียภาษีให้กับประชาชน ขณะเดียวกันประเทศชาติต้องเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติภูมิในสายตาของนานาประเทศ ซึ่งอาจทำให้เกิดข้อขัดแย้งทางการเมืองหรือความไม่สงบระหว่างประเทศและเป็นปัญหาที่คุกคามต่อความมั่นคงของไทย

ยาเสพติดเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Security) ที่ส่งผลกระทบในวงกว้างในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และบ่อนทำลายโครงสร้างสถาบันทางสังคม รวมทั้งยังก่อให้เกิดความไม่สงบตามแนวชายแดนไทยที่มีพื้นที่ติดกับเมียนมา ซึ่งเป็นเส้นทางการลำเลียงยาเสพติด ดังนั้น เพื่อจัดการปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน ไทยจำเป็นต้องวางนโยบายและยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหา ยาเสพติดอย่างเข้มข้นและยั่งยืน จากเดิมที่ให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสาร สถานการณ์ปัญหา ยาเสพติด ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และก่อให้เกิดผลกระทบในทางที่ดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน แก้ปัญหาในเชิงพื้นที่ตามยุทธศาสตร์

ในช่วงปีพ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2562 (พลตรีจิรเดช กมลเพชร, 2561) ให้หันมาส่งเสริมการบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเพิ่มขึ้นตั้งแต่ภายในประเทศ และพัฒนาปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการและขับเคลื่อนงานด้านความมั่นคงของประเทศให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่นๆ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2564) เพื่อปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติด โดยศึกษาเส้นทางการเงิน ยึดทรัพย์ และตัดวงจรการเงิน รวมถึงสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับประมวลกฎหมายยาเสพติดใหม่ให้เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีความพร้อมนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง ควบคู่กับประสานความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศเพื่อสร้างความเชื่อมั่น และความมั่นคงต่อไทยต่อไป

บรรณานุกรม

- Alfred McCoy. (2546). *The Politics of Heroin: CIA Complicity in the Global Drug Trade: Afghanistan, Southeast Asia, Central America, Colombia*. Chicago. Lawrence Hill.
- Bangkok Post. (2022, 26 June 2022). *Myanmar says seized drugs worth half a billion dollars torched*. Bangkok Post. Retrieved 1 July from <https://www.bangkokpost.com/world/2334158/myanmar-says-seized-drugs-worth-half-a-billion-dollars-torched>
- BBC News. (2021a, 29 March 2021). ไทยปฏิเสธข่าวต้นผู้อพยพกว่า 2,000 คนกลับเมียนมา หลังทหารรัฐบาลบิณฑลุ่มฐานทัพกะเหรี่ยง. BBC News. Retrieved 1 July from <https://www.bbc.com/thai/thailand-56564707>
- BBC News. (2021b, 17 ธันวาคม 2021). กองทัพเมียนมา-เคเอ็นยู ปะทะยึดเชื้อ ไทยยิงเตือน หลังมีกระสุนมาตกฝั่งไทย 7 นัด. BBC News. Retrieved 1 July from <https://www.bbc.com/thai/thailand-59693843>
- BBC News. (2021c, 2 February 2021). รัฐประหารเมียนมา: ทำไมต้องทำตอนนี้ แล้วจะเกิดอะไรขึ้นต่อไป. Retrieved 1 July from <https://www.bbc.com/thai/international-55885495>
- BBC News. (2022, 1 กุมภาพันธ์ 2022). รัฐประหารเมียนมา: 1 ปีผ่านไปกับการทูตที่ไทยเลือกแสดง. BBC News. Retrieved 1 กรกฎาคม from <https://www.bbc.com/thai/60163964>
- Business Standard. (2022, 9 January 2022). *Myanmar to further extend ceasefire with ethnic armed groups until 2022 end*. Business Standard. Retrieved 1 July from https://www.business-standard.com/article/international/myanmar-to-further-extend-ceasefire-with-ethnic-armed-groups-until-2022-end-122010900066_1.html
- Chiangmainews. (2564, 28 October 2564). กลไกความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่าง ไทย-เมียนมา ในระดับคณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่น (*Township Border Committee : TBC*) แม่สาย-ท่าซี้เหล็ก. Chiangmainews. Retrieved 1 July from <https://www.chiangmainews.co.th/social/1822977/>
- Crisis Group. (2022, 12 January 2022). *Myanmar's Coup Shakes Up Its Ethnic Conflicts*. Crisis Group,. <https://www.crisisgroup.org/asia/south-east-asia/myanmar/319->

[myanmars-coup-shakes-its-ethnic-conflicts](#)

David I. Steinberg. (2021). THE MILITARY IN BURMA/MYANMAR On the Longevity of Tatmadaw Rule and Influence. *ISEAS Publishing*.

Myanmartimes. (2018). Third Panglong: wae it a success?

<https://www.mmtimes.com/news/third-panglong-was-it-success.html>

Peter, Z. (2022, 30 May 2022). *2021 Another Record Year for Meth Seizures in Southeast Asia*. VOA. Retrieved 1 July from <https://www.voanews.com/a/another-record-year-for-meth-seizures-in-southeast-asia/6595014.html>

Sebastian Strangio. (2022). *Illicit Drug Production Has Surged Since Myanmar's Coup*. The Diplomat. Retrieved 1 July from <https://thediplomat.com/2022/02/illicit-drug-production-has-surged-since-myanmars-coup/>

ThaiPBS. (2560, 19 กรกฎาคม 2560). รวบ 5 ผู้ต้องหาใช้รถตู้ลักลอบขนอาวุธสงคราม ที่จ.สระแก้ว. ThaiPBS. Retrieved 1 July from <https://news.thaipbs.or.th/content/264513>

ThaiPBS. (2564, 29 ธันวาคม 2564). ตำรวจเสียชีวิต 1 นายปะทะแก๊งค้ายาบ้ายึด 4 ล้านเม็ด. ThaiPBS. Retrieved 1 กรกฎาคม from <https://news.thaipbs.or.th/content/311142>

United Nations. (2022). *Stop weapons supply to Myanmar, rights expert urges*. United Nations. Retrieved 11 July from <https://news.un.org/en/story/2022/02/1112422>

United Nations Office on Drugs and Crime. *Myanmar*. United Nations Office on Drugs and Crime. Retrieved 1 กรกฎาคม from

United States Magistrate Judge Southern District of New York v. Takeshi Ebisawa ,Somphop Singhasiri ,Suksan Jullanan, a/k/a “Bobby,” and Sompak Rukasaranee, (United States Magistrate Judge Southern District of New York 2022).

UNODC Regional Office for Southeast Asia and the Pacific. *Mekong MOU on Drug Control*. United Nations Office on Drugs and Crime. Retrieved 1 July from <https://www.unodc.org/roseap/en/what-we-do/toc/mou.html>

UNODC Regional Office for Southeast Asia and the Pacific. *Smuggling of migrants*. UNODC Regional Office for Southeast Asia and the Pacific. Retrieved 1 July from <https://www.unodc.org/roseap/en/what-we-do/toc/smuggling-of-migrants.html>

Zsombor Peter. (2022). *UN: Myanmar's Militias, Rebel Armies Ramping Up Drug Trade*. VOA. Retrieved 1 July from <https://www.voanews.com/a/un-myanmar-drug->

dealing-militias-rebel-armies-ramping-up/6471711.html

เดลินิวส์. (2562, 25 มกราคม 2562). ศาลสั่งประหาร'สาวใหญ่พม่า' ฟอกเงินแก๊งค้ายาหมิ่นล้าน.

<https://d.dailynews.co.th/crime/689775/>

ไทยโพสต์. (2565). ยาบ้าจากรัฐฉาน ทะลักริมโขงเกือบ 3 แสนเม็ด. ไทยโพสต์. Retrieved 1 กรกฎาคม from

<https://www.thaipost.net/criminality-news/159833/>

ไทยรัฐออนไลน์. (2564, 17 ธันวาคม 2564). ผู้อพยพทะลัก พม่าถล่มหนักเคเอ็นยู กระสุนปืนค.ลอยตมฝั่งไทยอีก 3

ลูก. Retrieved 1 กรกฎาคม 2565 from

<https://www.thairath.co.th/news/local/north/2267561>

ไทยรัฐออนไลน์. (2565, 12 พฤษภาคม 2565). คาร์บอมบ์ด่านพม่า-ไทย สันติภาพที่ยังไร้ทางออก. ไทยรัฐออนไลน์.

Retrieved 1 July from <https://www.thairath.co.th/news/local/2389542>

กองแผนและโครงการ กรมกิจการชายแดนทหาร. (2562). กองแผนและโครงการ กรมกิจการชายแดนทหาร

Retrieved from shorturl.at/byZ27

คมชัดลึก. (2564a, 15 เมษายน 2564). จีนเอาใจ พม่าถล่ม 'คะฉิ่น'. คมชัดลึก. Retrieved 1 กรกฎาคม from

<https://www.komchadluek.net/scoop/463857>

คมชัดลึก. (2564b, 10 October 2564). สกัทยาเสพติดชายแดน เจ้าหน้าที่ที่พบผู้ค้าเปลี่ยนวิถีลักลอบขนยาบ้า.

คมชัดลึก. Retrieved 1 July from <https://www.komchadluek.net/news/487556>

นายทวิศ ศรีเกตุ. (2558). ก่อการร้าย...ภัยคุกคามต่อมวลมนุษยชาติ.

https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ewt_dl_link.php?nid=1722

บุรฉัตร จันทร์แดง. (2560). บทวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปัจจุบัน Analysis of Current Drug Situation Problem. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ 4 (ฉบับที่ 2), 45.

พลตรีจิรเดช กมลเพชร. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้าน ตามแนวชายแดน ด้านจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย (ศึกษาเฉพาะพื้นที่ชายแดนติดประเทศเมียนมา). วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร วปอ.รุ่น 60, 6.

พันเอกสัชฌาการ คุณยศยิ่ง. (2561). แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์ของไทยต่อผลกระทบความมั่นคงที่เกิดจากชนกลุ่มน้อยกลุ่มชาติพันธุ์ว้า (United Wa State Party : Uwsp). วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร วปอ.รุ่น 60, 1.

มติชน. (2564, 16 กรกฎาคม 2564). ทำที่ว้าแดงกับรัฐประหารในพม่า. Retrieved 1 กรกฎาคม from

https://www.matichon.co.th/columnists/news_2831869

รัฐบาลไทย. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ต้อนรับผู้อำนวยการบริหารของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและ

อาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) ร่วมหารือการป้องกันอาชญากรรมและความยุติธรรมทางอาญา.
รัฐบาลไทย Retrieved from <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/53134>
วีรศักดิ์ ฉัตรรุ่งนพคุณ. (2560). การรักษาอำนาจของรัฐบาลทหารเมียนมา ค.ศ. 1988-2008. อักษรศาสตร์มหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, 20-22.
สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2564). แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
พ.ศ. 2565. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
<http://www.pmnidat.go.th/thai/downloads/serviceplan/SP02-65.pdf>.
สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2564). รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ว่าที่ ร.ต.อ.ชนะศึก โจนนพิทยากร
วัน เดือน ปี เกิด	10 พฤศจิกายน 2538
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	โรงเรียนนายร้อยตำรวจ
ที่อยู่ปัจจุบัน	80 ถนนสุรศักดิ์ แขวงสีลม เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร 10500

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY